

Värmlands Anor

2009:3

2009

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 26

Slätterdags på Upperud i Nyed.

Till höger William Dahlgren och till vänster Erik Gustaf Eriksson med sin son John.

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Bengt Nordstrand, Karlstad

Redaktör
Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@hammaro.st

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Bengt Nordstrand, Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2008) till svenskt postgiro **46 96 60-5**.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Bengt Nordstrand,
Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad. Tel. 054-18 99 61

Vice ordförande Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga. Tel. 054-87 29 93

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83

Program Anneli Johannesson,
Snoavägen 4, 663 34 Hammarö. Tel. 054-52 13 86

Ledamot Gunilla Klarqvist,
Radhusgatan 1, 664 40 Slottsbron. Tel. 0555-301 07

Ledamot Gunnar Allenmark,
Hälltorpsvägen 25, 663 34 Hammarö. Tel. 054-51 91 28

Ledamot Per Magnusson,
Strålberga Väststuga, 671 92 Arvika. Tel. 0570-33 002

Ledamot Anne-Marie Monsén Olsson,
Södra Klaragatan 8, 653 40 Karlstad. Tel. 054-21 35 30

INNEHÅLL

- 3 **Stadsmusikanten Johan Cedergren**
Pelle Räf
- 6 **Fru Estri på Västbro**
Roland Kihlstadius
- 8 **Malin Siggessdotter i Holmedal og hennes släkt**
Sten Höjendahl
- 11 **Västra Fågelviks kyrka 150 år**
Carl-Johan Ivarsson
- 15 **Föreningens bussresa till Släktforskar dagarna**
Eva Lejrin
- 16 **Släktforskar dagarna i Falköping**
Bengt Nordstrand m. fl.
- 17 **Ordföranden har ordet**
Bengt Nordstrand
- 18 **Boktips**
- 20 **Föreningens utgivning av böcker och register**
- 23 **Inlägg på Anbytarforum**
- 24 **Anor sökes**
- Höstens program**
- Antavla Nr 148**
- 26 **Ur andra medlemsblad**
- Antavla 149**
- 28 **Premiär för ljudboken "Bergslagshistoria"**

Redaktörens ruta

Någon har liknat en tidning vid ett smörgåsbord - anrättningar med olika smaker och innehåll. För några kan en artikel vara mycket läsvärd medan andra anser den vara helt ointressant.

Som redaktör för en tidning, som baseras på frivilliga bidrag, är möjligheterna att variera kompotten relativt begränsad. Själv skulle jag gärna vilja läsa en artikel av någon som, efter mycket letande, lyckats hitta en far till ett barn född uä.

I det här numret vill jag fästa uppmärksamheten vid den korta berättelse, som Kurt Gustavsson skrivit, om hur det gick när han skulle döpas. Den är ett exempel på att även korta och enkla artiklar är välkomna i tidningen. Så har du någon egenartad episod eller intressant person, är jag tacksam om du fattar pennan.

Manusstopp för 2009:4 är 7 november

Stadsmusikanten Johan Cedergren

av Pelle Räf

Jönköpings stadsmusikanter 1656 med äldermannen Kristoffer Wanske (död 1662) sittande i mitten. Fantasiteckning av konstnären och kaptenen Ulf Bottne. Anmärkas bör att en vevliras knavrar/nycklar normalt inte "tapplas" med handen och fingrarna underifrån som på en nyckelharpa.

Alltifrån medeltiden och ett stycke in på 1800-talet har stadsmusikanter förekommit i svenska städer, framförallt i Götaland. En stadsmusikant var i regel anställd av magistraten och avlönades ofta ur stadens kassa. Han hade privilegium på att tillhandahålla musik såväl i officiella sammanhang vid t ex kungabesök som privat vid t ex bröllop. I större städer hände att han samlade en hel ensemble kring sig.

Musikhistorikern Greger Andersson i Lund har forskat och skrivit flera arbeten om stadsmusikanter, särskilt i de forna danska provinserna. Han har funnit, att i en del mindre städer kunde organisten i stadskyrkan anställas och delvis avlönas även som stadsmusikant. Att detta förhållande rådde i

västgötastäderna Borås, Lidköping och Vänersborg har undertecknad påvisat.

De två sistnämnda städerna ligger ju vid Väneren liksom Karlstad. Men vad är känt om stadsmusikanter i denna andra residensstad vid innanhavet? I Lennar Hedwalls digra och grundliga doktorsavhandling 1995 "En översikt af musiken inom Wermland", som behandlar landskapets musikliv under senare delen av 1700-talet, skriver författaren, att "Ingenstans nämns sålunda att staden [Karlstad] skulle haft någon stadsmusikant". I Carlstads WeckoTidningar 22/7 1786 fann han likväl en notis innehållande en uppgift om en av honom oidentifierad musiker:

"Aflidne Musicanten Jan Ceder-

grens gård här i Staden kan få hyras och nästkommande Michaeli tilträdas. Om wilkoren lemnar Byggmästren Reincke¹ närmare underrättelser."

Denne musikanter är alltså i övrigt obekant för Hedwall, som antar att "han kan ha varit regementsmusiker". Hedwall har då inte utnyttjat Karlstads stadsförsamlings kyrkoarkiv, i vars ministerialböcker o dyl vi finner en Johan eller Jan Cedergren (ca 1710 eller ca 1715?-1778), oftast titulerad "stadsmusikanten" alltifrån 1746 och praktiskt taget till sin död.

Däremot tycks det vara omöjligt att bevisa, att Cedergren var formellt anställd av staden, eller att ge något exempel på vid vilka tillfällen han utnyttjades som musiker. Hantverkare såsom guldsmeder, skomakare, snickare etc måste skaffa sig burskap i staden, ärenden som protokollfördes i rådsturättens dombok. Det är inte omöjligt att också Cedergren var tvungen att anhölla om att få slå sej ner i staden som musiker, och att detta kan ha noterats i en dombok från omkring 1745. Tyvärr är Karlstads rådhusrätts domböcker bevarade i stort sett endast fr o m 1757. Men om Cedergren var anställd av staden, hade han förmodligen ingen regelbunden ersättning av stadskassan. Ty när magistraten 13/11 1764 ånyo fastställde sina ämbetsmäns årslöner, förekom ingen stadsmusikant. Stadsfältskären skulle få 150 och organisten 50 daler, exempelvis.

Emellertid bör Cedergren snart ha etablerat sig i Karlstad och så småningom betraktats som en aktad och pålitlig person. Vid en genomgång av stadsförsamlingens räkenskaper påträffas nämligen hans namn i sam-

¹ Byggmästaren Johan Georg Reincke (ca 1732-1791) är biograferad av domprosten Carl Vilhelm Bromander (1865-1963) i Värmland förr och nu 1928.

band med ett lån om 200 daler silvermynt som han fick 1759 av kyrkans medel. Varje år måste han betala 6% ränta på lånet, som han successivt hade återbetalt 1766. Därefter heter det dock ett par år framåt, att ”*Joh. Cedergren* återstår med 1 års ränta för 150 D^r S^m”, d v s 9 daler. Tydligen slapp han ränta på ränta.

Cedergren tycks sällan eller aldrig ha hamnat i klammeri med rättvisan som den tillämpades i Karlstads rådhus. Ty vid en förvisso ofullständig genomläsning av domböckerna fr o m 1745 fram till ca 1775, har hans namn påträffats endast i periferin till något enstaka mål. I protokollet från sammanträde 19/5 1759 får vi i alla fall en aning om vem som före Cedergren kan ha ägt den gård som eventuellt var identisk med den som utannonserades i CWT 1786. Schatullmakaränskan *Annika Hammar* hade instämt handelsmannen *Jakob Kjellbom* (ca 1708-1765), som i egenskap av förmyndare för hennes dotter ”Ingrid Greta Wiljamsdotter”² sålt dotterns ”fastighet till Stads*musicanten* Cedergren”. Denne förefaller ha förvärvat ”*Shatulmakargården*” tidigast 1752.

Emellertid är paragraf 7 i rådstu-rättsprotokollet från 11/2 1760 med tanke på Karlstads bränder 1719, 1752 och 1865 av dubbelt intresse:

”V. Stadsfiscalen Wälb[etrod]
de *Pär Billing*³ hade å ämbetets
wägnar inkallat Stads*Musicantens*
Jan Cedergrens Hustru Clara Wall
för owarsamt umgående med elden,
i det hon burit ljus utan lyckta i sit
fåhus; påståendes nu emot henne
för sådant plickt efter 24: C[apitlet]
B[yggninga] B[alken]⁴.”

Clara Wall kunde icke neka, at hon utan lyckta burit ljus i fåhuset, men hon påstod, at hon ändå så warsamt dermed umgåts, at ingen skada kunnat befaras hwarken under bärandet eller i fåhuset, eftersom ljust warit i andra käril förwarat; bedjandes derföre om förskoning.

Utslag

Rådstufwu Rätten kan icke undgå, at till följe af 24. C. B. B. plicktfälla Hustru Clara Wall till 5 D^r S^m böter för det hon utan lyckta burit ljus i ladugården, sig sjelf och andra till warning och rättelse, och derest hon ej förmår med penningar brott sit umgäla, skall hon afstraffas med 4. dagars fängelse på watten och bröd.”

Vi får väl hoppas maken kunde skaka fram de fem dalerna. Till saken hör att enligt husförhörlängder var Cedergrens närmaste grannar till fiskalen Billing i stadens åttonde rote. Det är alltså lätt att föreställa sig, att denne måhända flera gånger sett Klara gå ut med ljus i trästävan för att mjölka den enda kon i det lilla fåhuset. Där grymtade dessutom en gris eller två, åtminstone enligt boskapslängden 1763.

I den dalsländska församlingen Ödskölts ministerialbok är vigseln 3/4 1746 antecknad mellan ”Stadsmusicanten och inwånaren i Carlstad Wällacktdt Johan Cedergren och Jungfru Clara Wall.” Morgongåvan var 150 daler silvermynt. I samma socken fanns vid denna tid en person vid namn *David Wall* (ca 1723-1773) med den på Dal unika titeln härads-musikant eller häradsspelman. Även om det är svårt att bevisa att denne David var bror till *Klara Wall* (ca 1725-1777), frestas man fantisera om att de båda spelemännen lärt känna

varandra före giftermålet, och att Johan av David fått veta, att denne hade en giftaslysten syster.

Makarna Cedergrens första barn Sven Petter föddes 23/8 1747 i Karlstad men avled året därpå. Sedan följde fyra döttrar, Hedvig 1749, Lisa Regina 1752, *Christiana Cedergren* (1754-?) och Regina Lisa 1758, varav de två första och den sistnämnda avled 17, ett okänt antal och 6 år gamla. Christiana gifte sig i Gräsmark 14/11 1779 med knipp-, spik- eller manufaktursmeden *Jan/Johan Bengtsson Brun* (ca 1757-?) på Högfors bruk, sedan det lyst för dem i stadsförsamlingen i början av oktober. Efter att ha flyttat ett par gånger var de bosatta i byn Hasselbol i Kil mot slutet av seklet.

Klara Wall dog i Karlstad 26/2 1777 av frossa, 52 år gammal i följe död- och begravningsboken. I kyrkoräkenskaperna får vi veta att vid hennes begravning ljöd domkyrkans alla fyra klockor under en kvart, vilket kostade Jan Cedergren 1 daler och 16 skilling. Själv avled han året därpå den 10 november av vattusot,

² Änskan Hammar och hennes dotter är svåra att identifiera. Tills vidare framkastas hypotesen, att make och fader var en ”Tobias Vilhelmi”.

³ Klockarsonen *Per Billing* (1733-1809) avancerade snart till ordinarie stadsfiskal, ombudsman och rådman.

⁴ Det 24:e kapitlet i byggningsbalken i ”Sveriges Rikes LAG” 1734 har rubriken ”Om wådel i by”. Där avslutas första paragrafen med följande mening: ”Then owarsamt med eld omgå, å sätt som nu är sagdt, böte fem daler, äntå at ingen skada sker.”

och samma uppgifter som vid makans jordfästning upprepas i räkenskapsboken under rubriken "Likringnings Penningar".

Intet har alltså nu i arkivalier från Karlstad påträffats om stadsmusikanten Cedergrens musikutövande. Vi vet inte ens vilket eller vilka instrument han behärskade. Det beror bl a på att ingen bouppteckning är bevarad efter honom. Om någon av VärmlandsAnors läsare stött på honom annorstädes, bleve P Räf, Axvall, tacksam för ett meddelande därom, förslagsvis via epost: britta.raf@telia.com

Litteratur:

Andersson, G., Privilegiet att spela. Stadsmusikanten på 1700-talet.

--- I: Hand och penna. Sju essäer om yrken på 1700-talet. Red.: C. Bergström. Stockholm 1996, s. 235-80.

Andersson, G., Stad och landsbygd. --- I: Musiken i Sverige. 1. Från forntid till stormaktstidens slut.

Red.: L. Jonsson ... Stockholm 1994, s. 359-96.

Bromander, C.V., Johan Georg Reincke. En värmländsk kyrkbyggmästare från 1700-talet. --- Värmland för och nu 26, 1928, s. 3-17.

Dalgren, L., Karlstads stads historia. 2. Omfattande tiden 1719-1815. Karlstad 1939.

Hedwall, L., "En öfversigt af musiken inom Wermland". Bidrag till belysningen av det sena 1700-talets svenska musikliv. Stockholm 1995.

Räf, P., Organister och orglar i Skara stift t o m 1857. Skara 2002.

Så kunde det gå till

Av Kurt Gustavsson

Min bror Stig föddes på Kristinehamns lasarett 2/5 1940. Min mor Sigrid var nyss fyllda 18 år. Stig var för tidigt född. Efter en tid blev Stig döpt. Samtidigt döptes en tremänning till Stig, Harry. Harrys blöja hade kommit på sned så han pinkade på prästen under dopet. Prästen blev mycket irriterad.

När prästen sedan skulle skriva in dopen i kyrkboken, får han se att Stig redan var döpt. Han hade blivit nöddöpt redan på lasarettet, utan att min mor varit medveten om detta. Prästen var arg och skällde på föräldrarna. Döpa ungen två gånger kunde de men inte masa sig iväg och gifta sig. Men efter en tid gifte de sig.

Jag, Kurt, föddes 5/3 1942 på Kristinehamns lasarett. Det var mycket kallt (de kalla krigsvintrarna). När min mor och jag skulle åka hem, fick vi inte för läkaren; det var kallare än minus 30 grader. Efter några dagar släppte kylan lite så vi kom hem. Vad skulle pojken heta? Mina föräldrar kom överens om namnet Knut. Min far Ivar tog cykeln och cyklade till Kristidsnämnden i Björneborg för att få ransoneringskort på olika varor. Då min far uppgav pojkens namn, fick han till svar, att Knut skall han väl inte heta. Nej, Kurt är finare och modernare. Ja, efter mycket tvekande och diskussioner fick det bli Kurt. När min far kom hem blev min mor INTE glad.

Nåväl efter en tid skulle lille Kurt döpas. Tid och präst var bestämt. Taxin kom till Skoggården där vi bodde 4-5 km utanför Björneborg. Taxichauffören var en gammal bekant. Först skulle chauffören ha kaffe ev. med kask. Sedan då vi skulle åka, startade inte bilen. Bilen hade gengas och chauffören fick inte igång den. Det blev inget dop.

Min bror Stig blev alltså döpt två gånger. Jag, Kurt, ingen !

Dopet i Svenska kyrkan

Varje år döps cirka 62 % av alla barn i Sverige enligt Svenska kyrkans ordning. Odöpta ungdomar som deltar i konfirmandverksamheten döps före sin konfirmation. Svenska kyrkan erbjuder också vuxna som ännu inte är döpta undervisning om kyrkans tro,

bekännelse och lära som förberedelse för dop.

Ett barn får döpas när dess vårdnadshavare begär att barnet ska döpas till kyrkans tro. Det innebär att om barnet har två vårdnadshavare måste de vara överens. En vuxen får döpas

när han eller hon begär att bli döpt till kyrkans tro. Den som är tonåring eller vuxen får som förberedelse för sitt dop undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Den som är döpt får inte döpas igen.

Saxat ur Wikipedia

Fru Estri på Västbro

Av Roland Kihlstadius

Av ålder har det sagts, att antalet medlemmar av i Värmland bosatt adel är större i Näs härad (hd) än på något annat håll i landskapet. Påståendet är nästan sant men bara nästan. Går vi exempelvis 400 år bakåt i tiden, dvs till början av 1600-talet, heter de båda dominerande adelsmännen i Värmland: Bo /Svensson/ Ribbing på Säby i Visnums socken (sn), Visnums hd och Botvid Larsson d y /Agnhammar-släkten/ med Agnhammar i Grums sn, Grums hd, resp Nygård i Åmåls sn, som sina sätesgårdar. Ingen av dessa dåtidens förgrundsfigurer på det lokala planet sålunda bosatta i Näs hd. Där ligger dock onekligen adelssäten som Gårstad (nu Rosenborg), Säfte, Krokstad och Kårud, alla styrda av herrkarlar.

Märkligt är, att åtminstone fyra värmländska adelsfruar i tidigt 1600-tal ägde och ensamma befallde över sina gods och därmed vann så stort inflytande, att deras minnen alltså i vår värld av eftervärlden. De strävanden och ansatser, som långt senare skulle komma att benämnas kvinnoemancipationen, fick alltså i våra bygder tidigt fotfäste inom adeln, ett förhållande måhända värt att notera. De fyra bemärkta och dominanta ståndsfruar, som här åsyftas, alla för övrigt änkor innan år 1620, var en gång så välkända, att några efter-, släkt- eller ättenamn sällan behövde användas i tiden kamerala längder. Det räckte gott och väl med vederbörandes förnamn och gårdshemvist. De fyra ovanliga fruarna är:

Estri till Västbro i (Värmlands-) Bro sn
Margareta till Östbro i samma sn
Kerstin till Aspberg i Segerstad sn, och
Elin till Säter i Eskilsäter sn.

Tre av dem är sålunda knutna till Näs hd, men en, Fru Kerstin, till Grums hd. Damkvartetten kräver en något närmare presentation. Fru Estri Olofsdtr /Bååt af Billa/ levde länge änka efter ryttmästaren Lars (Lasse) Olofsson /Ramstad-släkten/ till Västbro m m. Nedan skall berättas lite mer om paret. Fru Margareta Persdtr /Stårck/ blev änka efter ryttaren Nils Månsson /Roos af Hjelmsäter/ på Bro. Fru Kerstin Knutsdtr /Roos af Hjelmsäter/ var gift två gånger och blev änka i båda sina giften. Först var Kerstin gift med oadlige Johan Månsson (död ca 1600) sedan med Lasse Jakobsson. Fru Elin Jakobsdtr slutligen var änka efter ryttmästaren Lennart (Linnert) Persson /Svenske/.

Den ryktbara Fru Estri¹ på Västbro hade även Ramstad i Södra ny sn som sätes- men mest avelsgård. Som änka överlevde hon sin ovannämnde make i drygt 40 år. Enbart denna omständighet var anmärkningsvärd ej minst i dåtid och gav henne en särskild nimbus. Lars Olofsson, först löjtnant därefter ryttmästare och dessutom häradshövding i Viby hd, Örebro län, torde ha varit född omkr 1540 medan hans hustru Estri, med vilken han ingått gifte 1596 25/4, då bör ha varit 40 år eller något mer. Som hennes födelseår anges nämligen 1553. Egna barn kunde paret av sagda skäl aldrig få. Det påstods, att den förnäma fröken Estri blivit löst ur Vadstena kloster. Som morgongåva fick hon Ramstad och Bredene (sistnämnda i Huggenäs sn). Den förra gården lät Fru Estri i slutet av sitt långa liv återbörda till mannens släkt, men Bredene testamenterade hon till Johan Claesson /Uggla/.

Den gott ansedde Lars Olofsson ägde samma två sätesgårdar, Ramstad resp Västbro, som hans hustru Estri senare fick överta. Till en början beboddes Ramstad, som hade två underlydande torp, Järpå och Västergården, liggande på gårdens enskilda ägor. Senare blev Västbro makarnas huvudbostad

Ryttmästaren var son till Olof Larsson, som ägde och bebodde Ramstad och tillhörde den välkända gamla gårdssläkten. Olof på Ramstad, som torde ha dött omkr år 1570, hade blivit gift med Barbro Ingelsdtr /Roos af Hjelmsäter/. Hon dog 1578. Olof och Barbro innehar 1562-63 förutom sin sätesgård Ramstad ej mer än en underlydande landbo, N:a Högsäter, Gillberga sn, Gillbergs hd. Hustrun Barbro föräldrar är Ingel Knutsson /Roos af Hjelmsäter och Ingeborg Salomonsdtr /Strand-släkten/. Ingeborg tycks f ö ha ingått ett andra gifte nu med Knut Jönsson /Bratt af Höglunda/. Denne Knut lär ha blivit ihjälslagen av Brynte Bryntesson /Roos af Hjelmsäter/, en kusin till Barbro. 1572 och åren däromkring håller änkan Barbro avel på Ramstad.

Åter till ryttmästaren Lars Olofsson /Ramstad-släkten/. Från 1600-talets ingång finns bevarad en av honom undertecknad deklaration över hans dåvarande gårdsinnehav. Vid detta tillfälle kallar han sig Stårck (utan "c"). Det under 1900-talet uppkomna genealogibegreppet Ramstad-släkten är sålunda en efterhandskonstruktion. Gårdsdeklarationen saknar ej intresse. Utöver sina båda ovan omtalade sätesgårdar besitter Lars Olofsson följande i Värmland:

¹ I en av henne själv den 18/1 1620 egenhändigt underskriven och signerad godsförteckning namnger hon sej "Estri Olofsdtr Bååt". Estri således utan "d".

i Huggenäs sn	2 gårdar Bredene 1 gård Byn (nu Ugglegerg) ½ gård Toverud 1 torp Svinsta (nu Karlslund)
i Bro sn	½ gård Stelerud
i Södra Ny sn	1 gård Sjönebol ½ gård Lofterud 1 torp Bångserud
i Segerstad sn	1 gård Åsunda 1 torp Åsundatorp
i Gillberga sn	1 gård (N:a) Högsäter
ytterligare i förläning till behaglig tid	
i Södra Ny	1 gård Hällbostad ½ gård Kyrkbyn
i By sn	1 gård Amnerud
i Huggenäs	1 gård Hög

därtill kyrkotionde i Sunne sn, Fryksdals hd och Häradsrätt i Viby hd, Närke.

Oaktat lämnad specifikation torde ryttmästaren Lasse Olofsson ha innehaft ytterligare av honom ej redovisade gårdar i Värmland och på andra håll i riket. Elgenstierna uppger nämligen, att Lasse ägt jord även i Grums och Jösse hdr, dessutom i Askers och Örebro hdr, Kinda och Åkerbo hdr i Östergötland samt Sevede hd i i Småland. Ryttmästarens förnämsta enskilda gods var en tid det uråldriga herresätet Hjälmarsnäs (tidigare Näs) i Stora Mellösa sn, Askers hd, Närke. Detta hade han ärvt och köpt efter sin morbror Knut Ingelsson /Roos af Hjelmstätter/. Lars Olofsson sålde emellertid gården 1589 till ryttmästaren Gisle Nilsson Struss (död 1594) och dennes hustru Gunilla Jönsdtr /Rosenstråle/.

Ryttmästaren Lars Olofsson avled 1606 23/4 och ligger begravd i Nicolaikyrkan i Örebro. Han skrevs enl gravstenen till Västbro.

Ännu på 1640-talet tillhörde den 90 år gamla Fru Estri på Västbro fort-

satt en av Värmlands mäktigaste och mest legendomsusade kvinnor alla kategorier. Hon var kommen från en välbeställd, rikligen gårdsförsedd provinsadel Bååt i Småland. Hennes föräldrar var Olof Arvidsson (död 1566/67) gift 1552 med Brita Christiernsdtr /Siöblad/. Hon i livet ännu 1613. Hann i likhet med sin dotter Estri därmed bli för tiden mycket gammal. Fru Brita blev f ö omgift med Anders Eriksson /Rosenstråle/. Han dog 1602. Fadern Olof Arvidsson innehade sätesgårgen Näs i Ljungby sn, Sunnerbo hd, Kronobergs län och med landbohemman förutom i Sunnerbo hd även i Uppvidinge, Västbo och Östbo hdr, allt i Småland. År 1614 ärvde Fru Estri sätesgården Näs i Ljungby sn.

Litterärt har Linus Brodin författat en episod kallad "Fru Estri på Ramstad rider till tings" och en tidningsartikel av Tor Löwenadler bär rubriken "Fru Estrid på Ramstad, " upplöst despot".

Förutom alla genom sin salige man ärvda gårdar i Värmland innehade Fru Estri år 1620 även 6 gårdar i Kronobergs län, varav 3 i Berga sn, 2 i Ljungby sn och 1 gård i Ryssby sn. De tre gårdarna i Berga hade redan hennes man, Lars Olofsson, Ärvt genom sina svärföräldrar och ägt. Han skrevs dessutom på sin tid för 1 gård

i Lidhults sn och 1 i Göteryds sn, allt i Sunnerbo hd.

Pålitliga landbönder dvs arrendatorer brukade troget och ej sällan i generation efter generation inom samma släkt flera av den åldrande fruns många utspridda gårdar. Sätessgården Västbro, där nådig frun mest kom att bo, räntade 12 lispund smör. Ramstad med sina båda underlydande dåtida torp räntade 15 lispund smör och 3 tunnor gingärds malt. Exempelvis år 1628 frikallar Fru Estri under sina båda sätes-resp avelsgårdar summa 4 5/6 mantal frälse nämligen:

i Segerstad sn	1 Åsunda
i Huggenäs sn	1 Byn (Uggleberg) 2 Bredene ¼ Svinstan (Karlslund)
i Södra Ny sn	¼ Västegården

År 1625 (1625:17) och framåt till slutet av 1640-talet benämns alltså Ramstad avelsgård. Enl jordeboken 1643 brukar Fru Estri även Bredene, 2 gårdar för avel.

Den märkliga Fru Estri på Västbro uppges ha dött 1647. Hon fick sannoligen en både lång och växlingsrik levnadsbana. Om angivet födelseår, 1553, är korrekt, skulle hon vid sitt frånfalle ha varit 94 år gammal.

Västbro - utefter E45 vid Värmlandsbro - norr om Säffle.

Malin Siggesdotter i Holmedal og hennes slekt

Av Sten Høyendahl

Da den ugifte Malin Siggesdotter i Holmerud døde i 1752, noterte presten i Holmedal i kirkeboken at hun var 128 år gammel. Alderen var nok noe overdrevet. Malin eide noen små jordparter i Holmerud og Mølnerud, og hennes slektninger var svært interesserte i å overta disse, både før og etter hennes død. Vi møter Malin ofte i dombøkene for Nordmarks härad, og får derfor god oversikt over hennes nærmeste slekt.

En utgammel kvinne

Aldersangivelser på 100 år og høyere finner vi med jevne mellomrom i kirkebøkene dødsfallslistene, men der de har latt seg kontrollere, stemmer de så godt som aldri med fakta. Den tids mennesker var ikke opptatt av alder og årstall, og den som skulle anmelde et dødsfall for presten, kjente selvsagt enda mindre til den virkelige alderen.

Kirkebøkene for Holmedal begynner først noen år ut på 1700-tallet. Malins far, Sigge Siggesson i Holmerud, kan ha vært født så tidlig som rundt 1590, og hennes søsken, Sven Siggesson og Sigrid Siggesdotter, var avgått ved døden tidlig i 1700-årene. En alder på 128 år ville ha kvalifisert til en plass i Guinness' rekordbok, og er selvsagt usannsynlig. Likevel er det mye som taler for at Malin Siggesdotter var født rundt 1650, og ble over 100 år gammel.

Arvestrid

Den aldrende Per Olsson i Holmerud hadde til vintertinget 1753 latt innstevne Bengt Eriksson i Holmerud og Engelbrekt Larsson i Mølnerud. De to var gift med hans søskenbarn,

søstrene Böret og Elin Svensdöttrar. Sven Siggesson, som tidligere hadde brukt 1/6 i Holmerud, var deres far, og Per var sønn av dennes søster, Sigrid Siggesdotter. Per hevdet nå at det måtte foretas skifte etter den

Holmedals socken i Nordmarks härad.
Från SG Hermelins värmlandskarta,

avdøde Malin, og at de testament og handlinger som hun tidligere hadde opprettet måtte kjennes ugyldige. Malin hadde eid noen mindre jordparter i Holmerud (mantal 1) og Mølnerud (mantal ½). Arvingene kom etter hvert til enighet, og Per ble tilkjent en part på 1/12 av 1/10 i Mølnerud. Sammen med sine barn og svigersøner solgte han 2. januar 1754 denne parten til Bengt Eriksson og Engelbrekt Larsson for 29 riksdaler.

Den eldste husforhørs lengden for Holmedal begynner i 1754, og her finner vi Per Olsson, født 1662 og

”bräckelig”, og hans hustru Lisa Svensdotter, født 1674. De var da inhyses hos sønnen Erik Persson i Holmerud. Per Olsson døde i 1755.

Sigge Siggesson i Holmerud

Sigge Siggesson, Malin Siggesdotters far, er i rotelengden for 1641 oppført i Holmerud sammen med Örjan Larsson, og er der nevnt med farsnavn. Sigge i Holmerud - uten farsnavn - finner vi i skattelengder for 1635 og 1622, siste år sammen med en Anders og knekten Örjan, åpenbart Örjan Larsson. Går vi tilbake til hjonelengden 1610, finner vi Lars i Holmerud sammen med to enker, den ene riktignok husarm, og med en Sigge som knekt. Knekten fra 1610 var nok en ung mann og kan være identisk med Sigge Siggesson, men han kan da ikke være født stort senere enn 1590. I en skattelengd for 1614 står Lars oppført alene i Holmerud, mens vi finner en Sigge i Rösby. Fortsatt kan det dreie seg om en og samme mann, men vi må ta et klart forbehold da vi skal se at det senere forekommer flere personer med Sigge-navnet i Holmerud. Sigges egen far het da også Sigge. Vi får ellers i 1666 høre at Sigge Siggessons hustru het Britta Larsdotter. Det er mulig at gamle Lars i Holmerud var hans svigerfar, men Britta Larsdotter må ha vært født noe ut på 1600-tallet.

Sigge Siggesson fikk på sine eldre dager, i februar 1666, tredje gangs oppbud på helgärds hemmanet Holmerud. På høsttinget samme år sa han at han mistenkte sine granner, Klas og Olof Siggessöner, for å

ha stjålet et svin fra ham. Klas og Olof nektet for dette, og tilbød seg å sverge i retten med to fingre på den hellige bok. Klas var en søndag på kirkeveien blitt så opprørt over Sigges beskyldninger at han hadde gitt ham en ørefik, og nemndemannen Lars i Leverbyn hadde advart Klas og lyst kongens fred over Sigge. Klas bemerket da hånlig at ingen torde slå i hjel Sigge i nemndemannens nærvær. Olof Siggesson hadde derimot slått Britta Larsdotter, Sigges hustru, med en staur. Han hadde også hogd ned stengslene ved en bråte som tilhørte Sigge, og sluppet sine egne kyr på marker der Sigge skulle slå høy. Klas og Olof svor seg fri, og Sigge ble dømt for "oqwedin" og bøtelagt med 6 mark. Klas måtte imidlertid bøte 6 mark for å ha slått Sigge på kirkeveien, og ytterligere 6 mark for forakt mot nemndemannen. Heller ikke Olof slapp unna. Han måtte ut med 9 mark for tre "Blånader" på Britta, og 3 mark for å ha brutt ned gjerder. Marit Andersdotter, Olofs hustru, hadde vært høyrøstet på tinget, og ble dømt til 3 mark for "dubbel oliudh".

En "odugghigh" dreng

I juli 1667 ble Tolle Halvardsson i Tveten anklaget for "att hafwa så hårdelighen rådt och Handterat" tjenstedrengen Anders Siggesson, at gutten døde dagen etter. Det ble opplyst at han var sønn av Sigge Siggesson i Holmerud. Halvard Halstensson i Tveten kunne fortelle at da han en fredag i skumringen kom hjem fra skogen, så han at Anders lå ute på en dyngheaug, og folket på gården skjemtet med at han hadde drukket. "Har du druckit Anders?" spurte Halvard, men gutten sa bare "Stop", og ikke ett ord mere før han døde neste aften.

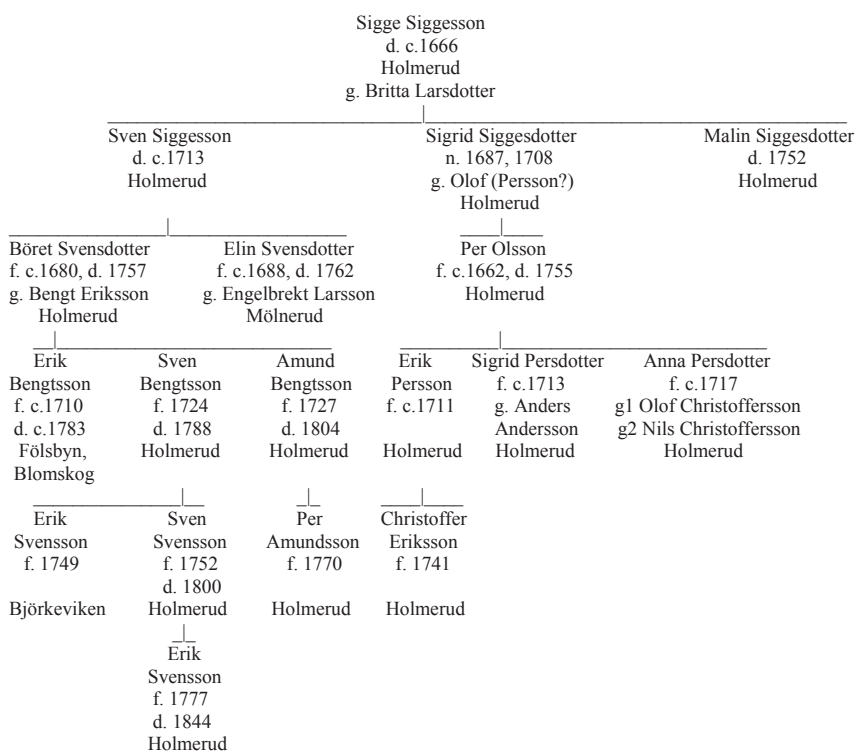
Halvards pike hadde samme fredag hørt Tolle Halvardsson skjelle ut Anders for å være udugelig i tjenesten. Tolle ville jage ham fra gården, og gutten hadde bedt for seg.

Nemndemannen Nils Bryntesson i Nästeviken i Fågelvik kunne fortelle at da Anders året før hadde tjent Lars i Östra Viker, var han svært sykkelig "och hade aldrih någon trefnad". Halvard kunne ved ed bekrefte at gutten var mye syk da han tjente hos Tolle i Tveten. Sammen med tre andre troverdige vitner hadde Halvard åtte dager senere foretatt liksyn, og gutten var da blå over skuldrene og hadde et blått merke over nesen. Allmuen vitnet også om guttens far, Sigge Siggesson. Sigge hadde gått til skogs

Sigge, et sjeldent navn

Navnet Sigge var sjeldent vest i Värmland, og i rotelengden 1641 for Nordmarks härad finner vi ikke andre enn Sigge Siggesson i Holmerud. I annen halvdel av 1600-tallet kommer navnet likevel ofte fram i Holmerud. Vi har hørt om Klas og Olof Siggessöner, Sigges granner og uvenner, og fra domboken vet vi at de to var brødre. I 1660 ser vi at Klas Siggesson hadde slått hustruen Kerstin Siggessedotter, som mest trolig var hans søster.

Malin Siggessedotters slekt

og skulle ta opp noe løv, da han falt hodestups framover og ble liggende død på løvhaugen.

Det ble besluttet at Tolle Halvardsson til neste ting skulle gå lag for sin gjerning. Jeg har ikke undersøkt i høyere rettsinstanser om Tolle ble dømt og straffet for å ha forårsaket Anders Siggessons død, men han levde i alle fall ikke lang tid etter dette. Hans enke, Ingrid Persdotter, bodde i 1678 fortsatt i Tveten og var gift med Herman Bryngelsson fra Sunstabyn i Blomskog.

På høsttinget i 1670 hører vi om en eng som Sigge Andersson i Holmerud hadde pantsatt til Anders Nilsson for 6 riksdaler, og Anders Siggesson, Sigges sønn, ble nå dømt til å betale dette beløpet til Anders Nilssons arvinger. Vi har i 1686 en Anders Siggesson i Holmerud som måtte bøte 3 mark for skjellsord.

At sjeldne personnavn hyppig forekommer innenfor et begrenset område tyder på slektskap, og Sigge Andersson fra 1670, som ellers ikke har satt

särilige spor etter seg i tidens kilde-materiale, var mest trolig en slektning av Sigge Siggesson. Kanskje var de to ovennevnte Siggessönerna og Kerstin Siggesson barn av Sigge Andersson.

"Lijka till brukz"

Sven Siggesson i Holmerud møter vi første gang i rotelengden 1667 sammen med Olof Andersson, Olof Siggesson, drengen Olof Persson og den mangeårige brukeren Örjan Larsson. I 1673 skaffet han seg en part på 1/4 i Holmerud, og i 1699 en fjerdepart av 1/5 i Mölnrud som han hadde innløst fra søsteren Sigrid Siggesson. Sigrid ble i 1697 sammen med Sven og fire andre brukere i Holmerud dømt for "Skogz misbruuk och osynt Sågetimber pro A:o 1695", og de ble bøtelagt med til sammen 12 mark. Hun hadde etter alt å dømme vært gift med Olof Persson, som i 1689 brukte 1/12 i Holmerud og nok var identisk med drengen av samme navn fra 1667.

Vi har sett at Per Olsson i Holmerud som en gammel mann i 1753 reiste sak om arv etter Malin Siggesson, men allerede 51 år tidligere, ved vintertinget 1702, hadde han på moren Sigrid Siggessons vegne klaget over hennes bror. Sven Siggesson skulle ha forsøkt å tilegne seg Malins parter i Holmerud og Mölnrud, og hadde dessuten sagt Sigrid opp fra en part i Holmerud som hun brukte, og som var i Malins eie. Per ba derfor om at han og hans søster måtte få sitte på deres lille part "emedan des Morbroder ähr besutten nogh".

Sven Siggesson nektet for å ha lagt seg etter Sigrids jord. Malin hadde derimot overlatt all sin jordeiendom til ham "emot föda och skiötzell till dödedagar". Malin forklarte i retten at hun helst ville være hos broren, og derfor hadde latt ham få hennes arvejord til bruks. Dommen i saken må sies å være salomonisk. Sigrids egen part i Holmerud utgjorde bare 1/16, og dersom Malins del ble fradømt

henne, kunne hun og hennes to barn ikke leve av bruket. Retten la vekt på at Malin selv var i stand til å tjene for føden. Hennes jord burde derfor deles "Lijka till brukz" mellom hennes to søsken, og Sigrid skulle i årlig leie betale 12 öre sølvmynt.

På høsttinget 1731 ble det opplest en attest av 27. desember 1729 der tre menn bevitnet den gamle piken Malins ord. Hun hadde utstedt et testamente til Bengt Eriksson og Per Olsson i Holmerud, og presisert at Engelbrekt Larsson i Mölnrud skulle ha lik part med de to andre. Bengt Eriksson hadde rundt 1710 inngått ekteskap med Böret Svensdotter, og overtok kort etter svigerfarens bruk i Holmerud. Av en eiendomstransaksjon i 1747 framgår at han hadde tatt seg av sine gamle, for lengst avdøde svigerforeldre, og dessuten påtatt seg å forsørge Malin Siggesson "till dödsdagarne".

Föreningens sommaraktiviteter

Föreningen får många inbjudningar från hembygdsföreningar och andra arrangörer att ställa upp och informera om släktforskning.

I mån av tid ställer vi gärna upp.

Eftersom hembygdsintresse och släktforskning ligger nära varandra, är det många besökare som får den "kick" som behövs för att börja forska.

I sommar har vi varit representerade på Gammelvala, Ransäter och Råmmen och till hösten skall vi vara med på skördefesten på Värmlandsnäs.

Vår "ständige" sekreterare Gunnar Jonsson i instruktionstagen i Ransäter.
Foto: Jens-Åke Nilsson.

Västra Fågelviks kyrka 150 år

Av Carl-Johan Ivarsson

Den 4 september 2009 är det exakt 150 år sedan den nya kyrkan i Västra Fågelvik invigdes av biskop Johan Anton Millén. Så har den stått på sin mycket natursköna plats vid sjön Foxen, beundrad av många. För några år sedan fick jag anledning att undersöka omständigheterna kring kyrkbygget i Västra Fågelvik eftersom jag gjorde en fallstudie över kyrkbygget i samband med en uppsats i historia vid Karlstads universitet.

Fotot har lånats av Ulla Hansson

Eftersom detta kan ha intresse för en vidare krets har jag här lätt bearbetat den del som handlar om Västra Fågelviks kyrkobygge.

Socknen

Västra Fågelviks socken är belägen i Nordmarks härad i Värmlands allra västligaste del, alldeles intill riksgården mot Norge. Socken benämns som "mellan sjöar och berg inskränkt" och består av "en fattig befolkning, som icke äger andra inkomstkällor än den knappa afkastningen af ett magert jordbruk". 1853 bestod socknen av 1138 personer, varav 24 ansågs förmögna, 143 "hafva sin hjälpliga bergning", 53 knappa utkomma och 8 alldeles utfattiga.¹

I ekonomiskt hänseende synes Västra Fågelvik vid tiden för kyrkbygget varit en utpräglad jord- och skogsbruks-

socken. I den äldsta i landskontorets arkiv bevarade taxeringslängden är det nästan enbart enskilda jordägare, uppenbarligen bosatta i socknen som figurerar. Jorden i socknen tycks i jämförelse med grannsocknen Östervallskog vara högre taxerad och det finns några jordägare som är taxerade till mer än 10.000 rdr rmt. Den enda verksamhet i socknen som särskilt omnämns i taxeringslängden är några husbehovssågar och husbehovskvarnar samt en avsaluså. Sex personer taxeras för inkomst, och ingen av dem når högre inkomst än 900 rdr.²

Socken är omnämnd redan på 1300-talet och hörde, liksom Östervallskog, från denna tid till Holmedals pastorat. Eftersom ingen präst var stationerad i Fågelvik var det huvudsakligen kyrkoherden som ansva-

rade för denna församling. Förleden tillkom 1885 för att skilja socknen från (Östra) Fågelvik i Väse härad. 1918 blev Västra Fågelvik en del av det nybildade Töcksmarks pastorat.³

Kyrkbygget

Den vid 1830 års inventering befintliga kyrkan i Västra Fågelvik sades vara byggd av trä på 1640-talet, försedd med tegeltak och 29½ x 12 alnar stor, vilket i moderna mått blir ca 17,5x7

m. Kyrkan hade torn. 1825 undergick kyrkan en större reparation, då den brädfodrades och rödmålades, taket förhöjdes och läktaren nybyggdes. Uppenbarligen liknande den de kyrkor som fanns i grannsocknarna. Det var naturligt att bygga i trä i dessa skogrika trakter. Den enda av häradets träkyrkor som är bevarad är Trankils kyrka. Kyrkan synes ha befunnit sig i ett godtagbart skick.⁴

I juni 1837 inlämnas en skrivelse till sockenstämman. Den är undertecknad av tio sockenmän, uppenbarligen alla bönder av det något mer välbärgade slaget. Skrivelsen kan ses som startskottet till den process, som ca 20 år senare skulle leda till en ny kyrka i Västra Fågelvik. Eftersom "begravningsplatsen wid Fogelvik blifwit otillräklig för de dödas begravning, i samma mohn har Kyrkan derstä-

¹ Västra Fågelvik N:1. Protokoll vid laga syn 29/7 1854. VA

² Landskontoret i Värmlands läns arkiv. E111aa:5. Tax. längd 1863. VA

³ Edestam, Anders: Karlstads stifts herdaminne del IV, 1970, sid. 11.

⁴ Västra Fågelvik N:1. Inventarium 28/6 1830. VA

des blifwit för trång för den lefwande församlingen”. De önskade därför att en sockenstämma skulle sammankallas för att dryfta frågan om den gamla kyrkans utvidgning eller en ny kyrkas byggande.⁵

Till den sockenstämma, som blev resultatet av de tio böndernas skrivelse, gjorde två av dem, J. Kylander och Nils Nilsson i Väng, ett skriftligt yttrande som också intogs i protokollet. Skrivelsen är återgiven i sin helhet i slutet av denna artikel. Det är ett intressant aktstycke med argumentation för att bygga nytt. Kyrkan är uppenbarligen för liten, eftersom det i socknen finns 700-800 människor och i kyrkan kan inte rymmas mer än knappt 200 personer, varvid 600 ”få stå utanföre eller ligga hemma”. Längre har församlingen uthärdat denna olägenhet, menar man. För 50 år sedan (dvs på 1780-talet) var det tal om att bygga, men man uppsköt ”tills bättre tider skulle infalla”. Visserligen skulle ett kyrkbygge innebära en stor kostnad och ansträngning för sockenborna. Men ”att lämna sådant i arf åt barn och barnabarn är hvarken hederligt eller öfverensstämmande med vördnaden för Gud och viljan mot det upväxande släktet”. Dessutom kunde stambok och kollekt beviljas för arbetet.⁶

Till samma sockenstämma inlämnades också en skrivelse, undertecknad av sammanlagt 52 personer. Den som hållit i pennan är ingen rutinerad skrivkarl, utan stavningen är för att uttrycka sig försiktigt mycket personlig, och handstilen svårläst. Intet fattas kyrkan, menar man, utom ”dett hon är trång vid större Högtid dagar då ut soknas infala”. Sockenens medel kan användas på andra vis, och talet om kyrkbygge kommenteras med att det

ser ”Hel Bedröfveligt ut att En sådan onödig och onötighet skal ypas”.⁷ Skrivelsen är också intagen – i rättad version – i sockenstämmoprotokollet. Vid sockenstämman framkallade skrivelsen reaktion från riksdagsman Kylander, fältväbel Killander, Anders Engelbrektsson i Sundsbyn, Nils Nilsson i Väng och kyrkvärden Anders Andersson i Uppran att ”enär de fläste af demsom underskrifvit den obevittnade skriften, icke äro skrifkunnige, ville de icke fästa något afseende på skriftens innehåll; och

överläggningen avslutas och de olika meningarna tas till protokollet.⁹

Planer läggs på is

Med denna oenighet synes planerna för att bygga ny kyrka ha lagts på is i dryga 10 år. Man återgår till att göra smärre förbättringar på den gamla kyrkan. Men vid sockenstämma i juni 1852 kommer frågan om en ny kyrka åter upp. Då har flera sockenmän begärt att syn på den gamla kyrkan skulle hållas, och det i samband med att syn skulle hållas på Holmedals

Foto: Axel Gunnar Ödvall. Början av 1900-talet.

anmärkte därjämte att Enkan Kjerstin Andersdotter i Brunstorp, hvars namn är teknad under skriften, icke är jordägare.”⁸

Utan att tänja på källornas uppgifter går det här tydligt att skönja två tydliga läger, ett bestående av allmogens elit, dvs kyrkvärd, riksdagsman, fältväbel m. fl. gentemot de fattiga bönderna, de flesta knappt skrivkunniga. Vilken ställning kyrkoherden intar går inte att klarlägga vid detta tillfälle, utom att han anser bara att då man inte kunde enas till ett beslut så skulle

kyrka, om ingen enighet kunde nås om Töcksmarks, Östervallskogs och Fågelviks kyrkors sammanläggning till två kyrkor.¹⁰ Det var alltså på tal att lägga samman socknarna vid denna tid, något som dock inte kom att förverkligas.

Nu följer händelserna så snabbt, att det inte ens genom sockenstämmoprotokollen går att följa alla turer. I november 1853 antar stämman enhälligt ett förslag upprättat av kyrkobyggnadsdirektionen till ny kyrkobyggnad.¹¹ I juli 1854 hålls laga syn

⁵ Västra Fågelvik O:1. Skrivelse angående ny kyrkobyggnad 12/6 1837. VA

⁶ Västra Fågelvik O:1. Anförande till protokollet 10/9 1837. VA

⁷ Västra Fågelvik O:1. ”Påstående” till protokollet utan datum (september 1837). VA

⁸ Västra Fågelvik KI:4. Sst 10/9 1837. VA

⁹ Västra Fågelvik KI:4. Sst 10/9 1837. VA

¹⁰ Västra Fågelvik KI:4. Sst 13/6 1852 § 16. VA

¹¹ Västra Fågelvik KII:1. Sst 6/11 1853. VA

på den gamla kyrkan för att socknen skall kunna komma i åtnjutande av kollekt och stambok. Den gamla träkyrkan betecknas som gammal, trång och förfallen. Eftersom den gamla kyrkplatsen inte syntes lämplig för en stenkyrka, hade kyrkobyggnadsdirektionen utsett plats för den nya på en udde i sjön Stora Le (Foxen) med ”serdeles öppet och vackert läge” med bibehållande av den gamla kyrkogården. I syneprotokollet är också intaget en skrivelse undertecknad av flera sockenmän, varav flera undertecknade den ovan nämnda skrivelsen med önskemål om kyrkbygge redan 1837.¹²

Vid sockenstämman i november 1854 beslutades att bygga kyrkan av gråsten istället för tegel.¹³ I mars påföljande år förevisades en av konstbyggmästaren A. W. Wennerström upprättad förslagsritning till en ny kyrka. Mot den hade man inget att använda, förutom att man inte önskade en större (!) kyrka än på ritningen, utan man överlämnade ärendet till Överintendentsämbetet, den statliga myndighet som hade att granska ritningar till nya kyrkor.¹⁴

Överintendentsämbetet

I Överintendentsämbetet överlämnades Fågelviksärendet till konduktören Albert Törnqvist¹⁵, som i juni 1855 avfattade sitt yttrande över ärendet. Detta yttrande finns i kopia i Västra Fågelviks kyrkoarkiv, och ur detta kan utläsas, att Törnqvist på flera punkter modifierade Wennerströms ovan nämnda förslag. Kyrkans storlek minskades både i längd och bredd, för att minska takstolarnas spännvidd

och ge kyrkan bättre proportioner. Dessutom förenklades altaranordningen och sakristian förlades på byggnadens ena långsida, för att ge den ändamålsenligare form, samt att ge bekväm kommunikation mellan sakristian, predikstolen och kyrkan.¹⁶ Församlingen hade också att yttra sig över Törnqvists förslag, och menade vid sockenstämma att ritningen var ”för deras tillämnade nya kyrkobyggnad ganska ändamålsenlig, hvadan de med nöje godkände densamma”.¹⁷ Uppgången till predikstolen förlades alltså genom sakristian enligt Törnqvists ritning, som gillades av regeringen i konungens frånvaro den 16 augusti 1855.¹⁸

Att placera predikstolen mitt på norra långväggen med uppgång från sakristian, förekommer i åtskilliga nyklassicistiska kyrkor, särskilt i Småland.¹⁹ I juni 1856 beslutade man sig dock för att predikstolen skulle flyttas ”framom fönstret som är närmast sakristian”. Man beslutade sig alltså för att flytta den längre fram i kyrkan, en klar avvikelse från ritningen. Samtidigt beslutades att ett fönster i sakristian skulle flyttas.²⁰ I protokollet går det inte att finna några särskilda spår av speciella ivrare för kyrkan, men i maj 1857 utses nämndemannen Olof Ersson i Sundsbyn att för socknens räkning utöva tillsyn vid kyrkobygget ”så att ordning och skick der iaktages”.²¹

Det finns nästan inga spår av konflikter kring bygget i protokollet under byggnadsåren.

Det enda som kan spåras av detta är ett protokoll från december 1857, där vissa församlingsbor fick en veritabel

avbasning av prästen. Där står att läsa följande:

Allmänt och enhälligt klagades öfver Öa Wikers hemmansägare, hvilka genom bristande material leverance, processlystnad och otidighet vållat mycken ledsamhet. Nu närvarande förständigades de på det alvarligaste, att hädanefter upföra sig mera oförtrutet och enigt, på det att den tyngd och möda, som åtföljer kyrkoarbetet må drabba alla lika och arbetet icke ofullbordadt afstanna. Tillika fästades deras uppmärksamhet derpå, att inga processer numera kunna lägga hinder i vägen för kyrkobyggnaden, och att det vittnar om ond och rå själ, att hon med ovett, istället för tacksamhet bemöter dem, som hafva särskilda besvär och updrag i och för kyrkoarbetet.²²

Det är uppenbart, att det här är prästen som för ordet. Om dessa hårda ord framkallade någon reaktion från Östra Vikers hemmansägare är oklart, om detta finns ingenting att läsa i sockenstämman protokoll. Källmaterialet kring Västra Fågelviks kyrkbygge är över huvud taget magert. Det gäller förstås mest kyrkobyggnadsdirektionens protokoll, som det refereras till i sockenstämman men som uppenbarligen har utgallrats ur arkivet eller på annat sätt förlorats.

Aktörer

Som nämnts ovan är det i kyrkobyggnadsprocessens första skede 1837 lätt att se en allmogens elit, företrädd av riksdagsmannen Kylander, Nilsson i Väng, fältväbel Killander m.

¹² Västra Fågelvik O:1. Protokoll vid laga syn 29/7 1854. VA

¹³ Västra Fågelvik KII:1. Sst 12/11 1854. VA

¹⁴ Västra Fågelvik KII:1. Sst 4/3 1855. VA

¹⁵ Professor, arkitekt (1819-1898). 1855 konduktör vid Överintendentsämbetet, 1860 vice professor i byggnadskonst vid Konstakademien.

¹⁶ Västra Fågelvik O:1. Yttrande av Albert Törnqvist till Överintendentsämbetet 28/6 1855. VA

¹⁷ Västra Fågelvik KII:1. Sst 22/4 1855. VA

¹⁸ Västra Fågelvik O:2. Ritning till ny kyrkobyggnad. VA

¹⁹ Se Ebeling m. fl. 1993, passim.

²⁰ Västra Fågelvik KII:1. Sst 29/6 1856. VA

²¹ Västra Fågelvik KII:1. Sst 21/5 1857. VA

²² Västra Fågelvik KII:1. Sst 20/12 1857. VA

fl. gentemot de som påpekades inte vara ”skrifkunnige” och som ivrade för sparsamhet.

När tankarna väcks på nytt 1852 är det inga speciella namn som dyker upp i protokollen, utan enighet tycks ha rått kring kyrkbygget. Kanske kan det bero på det som framskyntar i protokollen kring 1852, nämligen att det var tal om att Fågelvik skulle mista sin kyrka. Detta får ses som en spekulation från min sida! Det finns, som tidigare nämnts, inga spår av konflikter kring kyrkbygget förutom den ovannämnda avbasningen som prästen bestod Östra Vikers åbor med.

Pastoratets kyrkoherdar vid tiden är först Nils Lorentz Atterberg (1780-1848), som helst titulerades fältprost och som enligt herdaminnet höll strängt på ordningen i sina för-

samlingar. Han blev berömmade omtalad av biskop Bjurbäck för en ”stadgad, behaglig och en prästman i alla avseenden värdig vandel” men tycks inte ha ivrat för kyrkbygget i någon särskild riktning. Hans efterträdare, Aron Albrechtsson (1806-1863), tycks också ha varit en sträng herde. Det går inte att se någon tydlig position från hans sida, men eftersom det under hans tid byggdes kyrka i både Holmedal och Västra Fågelvik, kan det antas att han med glädje såg på de nya kyrkorna. Under hans tid beslutades också att bygga nytt i Östervallskog.²³

Resultatet

Västra Fågelviks kyrka invigdes 1859 av biskop Johan Anton Millén. Den har ännu kvar sin tidstypiska karaktär med element både av den huvudsakliga nyklassicismen men med vissa

nygotiska inslag, såsom den höga tornspiran. Kyrkan är kanske mest känd för sin utsökt vackra belägenhet på en udde i Foxen, något som vi sett var ett medvetet val av den tillsatta kyrkobyggnadskommittén.²⁴

Vad hände då sedan? Kyrkan har ännu kvar mycket av sin prägel från byggnadstiden, men förändringar har genomförts under de 150 år som förflutit. En större renovering genomfördes åren 1959-60 i samband med 100-årsjubileet efter ritningar av arkitekten Carl Hampus Bergman. Då fanns sedan 1953 den gamla kyrkans altarpupp, predikstol och krucifix åter i kyrkan, nu placerade i korets västra del. En ny större renovering genomfördes 1994-95.²⁵

Skrivelse till sockenstämman i Västra Fågelvik 1837

Finns i Västra Fågelvik O:1. Skrivelser angående ny kyrkobyggnad 1837-60

Då undertecknade hos Pastors Embetet anhöllo om den nuvarande Sockenstämma, var det i följd af fleras yttrade önskan att få träffa öfverenskommelse om Fogelviks kyrkas utvidgande eller Nybyggnad. Men vanligtvis plär, vid första framkomsten af nya förslager, motsägelser äga rum och dylika torde efven nu låta höra af sig. Men man må invända, hvad som helst, så blir det likväl därvid, att Kyrkan icke kan inrymma sin Församling. Ty, då i socken finnes 7 a 800 menniskor, och kyrkan med Läktare icke innehåller mer än 30 stolrum som hvardera kan hysa 6 personer, så är det klart, att när knapt 200 menniskor kan inrymmas, att 600 få stå utanföre eller ligga hemma. Längre har Församlingen tolmodigt uthärdat denna Olägenhet. För 50 år tillbaka var man i begrepp att bygga. Men man upsköt, tills bättre tider skulle infalla. För 20 år sedan sökte man afhjelpa det bristande utrymmet, med en Läktare. Folkökningen har under tiden upfyllt denna plats och trängslan är lika stor. Den ringa tillgång, som kyrkan äger, stå utlånt till de fattigare bland Sockenboarne, att gifve dessa tillfälle att få betala sin skuld medan de förmår, vore en välgärning. 12 år härefter är summan dubbel, då skulle en inbetalning bereda deras totala undergång, och kanske byggnaden icke blifva berättigad till Stambok. När som helst man företar ett dylikt arbete medförer det kostnad och besvär. Att lämna sådant i arf åt barn och barnabarn är hvarken hederligt eller öfverensstämmande med vördnaden för Gud och viljan mot det upväxande släktet. Att utvidga den gamla kyrkan torde icke låta göra sig, i anseende till dess ålder och bofällighet. Vårt votum blir således att nybyggnad må företagas så fort sig göra låter. Enighet och samdräkt är härutinnan nödvändig. Det torde lyckas oss, så väl, som många andra församlingar i vårt Land, att få Stambok och Collect öfver hela Riket. Om hvad föranstaltande vi, hos Herr Fältprosten ödmjukl. Anholle.

Fogelviks ka den 10 Sept 1837

J. Kylander

Nils Nilsson i Wäng

²³ Edestam 1970, sid. 25f.

²⁴ Våra kyrkor 1990, sid. 579.

²⁵ Olofsson, Gösta: Västra Fågelviks kyrka genom tiderna, 2008, passim.

Föreningens bussresa till Släktforskar dagar i Falköping

Klart för avfärd. Bussvärdinnorna Eva och Gunilla har bockat av de 40 resenärerna.
Foto: Åke Hörnqvist.

En lördagsmorgon i slutet av augusti steg ett 40-tal entusiastiska släktforskare på bussen som tog oss till släktforskar dagarna i Falköping. Tyvärr fick vi vänta förgäves på några som aldrig dök upp. Vi hade kunnat komma iväg en kvart tidigare annars och sluppit att komma med andan i halsen till dagens första föreläsning, som många av oss inte ville missa.

Men nog om detta. I övrigt var resan hellyckad. På vägen dit berättade Lars-Gunnar Sander, vår mångårige f d ordförande om tidigare släktforskar dagar. Han har varit med på alla sedan starten 1987.

Resan gick som en dans med lotteri och frågetävling och innan vi visste ordet av var vi framme och en del av oss skyndade iväg till dagens första föreläsning. Salen var fullsatt så det blev till att stå men föreläsningen var både rolig och fängslande så det gjorde inget.

“Förr fanns det oäkta barn” var temat för Gull-Maj Lindströms kåseri och hon hade mycket av detta bland sina anmödrar. Hon berättade om starka kvinnor som bl a försökte att få fäderna att ta sitt ansvar. Att i sin

forskning hitta dessa fäder kan ofta vara svårt och att Gull-Maj lagt ner mycken möda på detta rådde det inget tvivel om.

En del av oss fortsatte av bara farten med nästa föreläsning. Thord Bylund talade om “De okända kyrkböckerna”. Han har under sina år som arkivarie lyckats hitta bortglömda och mer eller mindre gömda skatter vid sina besök i kyrkor och på pastorsexpeditioner. Hans uppmaning till SVAR lød: filma inte om det ni redan filmat — filma det som inte är filmat!

Efter dessa båda föreläsningar började hungern att göra sig påmind. Som tur var så fanns detta på nära håll. Det smakade bra med mat och kaffe och orken kom tillbaka — så det blev en föreläsning till! Vi ville inte missa Dick Harrissons “De okända kvinnorna i historien”. Det hade ju varit bra om vi gått till rätt föreläsningssal! Vi upptäckte detta i sista stund och fick snabbt förpassa oss till rätt sal och hann precis i tid!

Efter Dick Harrissons föredrag har vi glömt allt vad hjältekonungar heter. Får han hållas ett tag till så skriver han nog om vår historia och framhål-

ler alla starka kvinnor, som vi haft i Sverige!

Resten av tiden fördrev vi i mässhallarna, där mängder av utställare fanns representerade. Norska DIS hade en bra slogan: “Släktsgransking er moro — du løser ett problem og far to nye!” Så sant!

Det här var mitt första besök på Släktforskar dagar men förhoppningsvis inte det sista. Nästa år åker vi till Örebro och jag hoppas att Värmlands Släktforskarförening ordnar en buss även då!

Eva Lejrin

Foto: Åke Hörnqvist

Släktforskar dagarna i Falköping

21 – 23 augusti

Foto: Bengt Nordstrand

Årets släktforskar dagar ägde rum i Falköping, mitt i den fornminnestätaste och historiska delen av Västergötland.

Mässan med alla utställningar och montrar ägde rum i en mässhall, 200 m därifrån i stadsteatern ägde föredrag rum, liksom ordförandemöte och stämman. Utställningsdelen var fylld till trängsel, särskilt på lördagen. Vår egen värmlandsmonter bemannades av Hans Olsson, Gunnar Jonsson, Lilian Hedin, Annelie Johannesson och Bengt Nordstrand. Vi hade många besökare och sålde för över 10 000 kr, bl.a nya CD-skivan med värmländska kyrkoböcker.

Utöver lokala släktforskarföreningar från hela Sverige, så deltog förstås Genline, Svar och Arkiv Digital med välbemannade stationer, liksom små udda bokförlag. Göran Dour från Karlstad kunde skaffa sig den nya smedskivan. Lars Gunnar Sander uppskattade några av de miniföredrag som då och då framfördes i själva mässhallen.

Stora teatersalen var fylld till bristningsgränsen när det var föredrag. Falköpings historiska bakgrund hade inspirerat arrangörerna till mycket historiska föredrag. Arkeologen Lars

Bägerfeldt informerade om den bondekultur som kom till Västergötland redan för 5 000 år sedan, vars megalitgravar är något äldre än Egyptens pyramider. Gunnar Allenmark från Hammarö uppskattade de stora perspektiven.

Dick Harrison, den flitige historieprofessorn från Lund, drog massvis med folk till sitt framträdande, han använde hela sin skådespelartalang i sina föredrag. Gunnar tyckte att föredraget om bortglömda kvinnor i historien anknöt bra även till släktforskarens intressen.

Vi var flera som åhörde Gull-May Lindström. Hon berättade om alla sina anmördrar födda utom äktenskap. ”Förr fanns det oäkta barn” hette föredraget, som framfördes fritt och engagerat, och hon berättade om den ibland framgångsrika jakten på de försvunna fäderna.

Emigranterna till USA (främst) är en annan stående knäckfråga för släktforskaren. Ted Rosvall och Anna Lena Hultman presenterade sin nyutgivna handbok i emigrantforskning, hur man finner släktingar som försvunnit till Amerika. Den blir nog en värdefull hjälpreda för detta knöliga område.

Ordförandemöte och stämman

På lördagen var också riksstämman för Sveriges Släktforskarförbund med sina 164 medlemsorganisationer, där Värmlands släktforskarförening är en, i år representerad av Bengt Nordstrand och Annelie Johannesson.

Årets möte var fritt från motsättningar och konflikter, det blev nästan litet tråkigt. Nuvarande ordförande Barbro Stålheim hälsade välkommen.

Årsberättelsen handlade om flytten av kontoret från Sundbyberg till Solna till mindre och billigare lokaler. Nättidningen Rötter har 1,5 miljoner besökare per år. Bokhandeln går bra. Arbetet med Sveriges dödbok 1901 – 2010, Namn åt de döda, är ett av de viktigare projekten.

Ekonomi för 2008 visar ett positivt resultat. Tendensen framåt är dock inte utan bekymmer. Investeringarna i datorerna och IT måste höjas.

När den nya Sveriges dödbok är klar, kan den ge intäkter under det första året, därefter dalar säkert försäljningen. Det saknas goda projekt för tiden därefter.

En verksamhetsplan för 2010 antogs. En IT-utvecklare ska hjälpa till att

modernisera hemsidan Rötter, så att den kan behålla sin ställning bland Sveriges släktforskare. Den nuvarande tekniska basen är från 1995 och måste ersättas och säkerställas. Bokhandeln ska vidareutvecklas. Utbildning av kursledare för släktforskning är en annan satsning, det råder brist.

Många av motionerna till stämman handlade om att slopa avgiften till Anbytarforum. Som de flesta märkt är detta redan verkställt.

Styrelse valdes, mest omval men tre nya kom in. Ny valberedning valdes, 5 män! Hur omodern kan man vara?

För medlemsorganisationernas orföranden hölls en konferens på fredagen. Utöver information kring de nämnda

sakerna diskuterades i gruppform hur Släktforskarörelsen ska kunna växa och svara mot de krav som medlemmarna ställer.

Hur ska man få fler studiecirkelledare? Hur få fler yngre människor till föreningarna? Hur kan man engagera nya medlemmar? Farhågor restes om de nu populära CD-skivorna som piratkopieras. Är det bättre att ha register och databaser tillgängliga på hemsidorna, åtkomliga mot avgift?

Rapportör: Bengt Nordstrand, efter samtal med Aase Bang, Gunnar Allenmark, Göran Dour, Annelie Johannesson, Lars Gunnar Sander, Hans Olsson, Ingegerd Karlstedt m.fl.

En och annan dator syntes tillsammans med besökarna. Foto: Susann Sannefjäll

Arkiv Digital - huvudsponsor för släktforskarveckorna. Foto: Susann Sannefjäll

Jan Klingberg, ordförande i Kumla Släktforsarklubb gör reklam för nästa års möte i Örebro. Foto: Elisabeth Thorsell

Ordföranden har ordet

Jag träffade 15 personer som var intresserade av släktforskning i Rämmen. Flera ville starta en studiecirkel. Vi har ont om studiecirkelledare. Kan föreningen göra något för att utbilda fler sådana?

Vi har ett projekt vi kallar "Hela Värmland", som går ut på att skapa grupper på andra orter än Karlstad, som har aktiviteter kring släktforskning. Vi har sådana grupper nu i Säffle, Kristinehamn och Arvika.

Den 10 september har vi ett möte på biblioteket i Sunne för att se om där finns ett sådant intresse. Biblioteket har redan framfört att det efterfrågas studiecirkel i Sunne, men man saknar ledare.

Vi fortsätter i höst med vår jour- och stödverksamhet på Arkivcentrum på torsdagskvällarna. Utnyttja den. Eller kom till någon av våra fikakvällar eller föredrag (se särskild annons sid. 24).

Slutligen projektet Namn åt de döda. Värmland ligger bra till när det gäller arbetet med den nya Dödsboken som ska täcka 1901 – 2010. Det gäller att vi nu ligger i ordentligt så att alla de värmländska socknarna blir klara i höst. Det kommer att bli ett utmärkt verktyg för att forska i det ännu svåråtkomliga 1900-talet.

Vi ses i höst

Bengt Nordstrand, ordförande

Boktips

Kenneth Larsson

Finnättlingar från Slobyn 2.

En släktkrönika i tre delar över Jöran Simonssons ättlingar. Del II. Marit Jöransdotter. Förlaget Ancestor, Mangskog 2009. ISBN 978-91-977583-1-4. 682 sidor, inbunden, illustrerad. Person- och ortregister. Pris 290 kronor + frakt. Beställes via hemsidan www.mangskog.se

Omkring 1640 köpte Jöran Simonsson ägorna i Slobyn i Mangskog och blev nybyggare. Han var av finsk härkomst men hade förmodligen bott i Gästrikland med sin familj innan han drog längre västerut. Nästan 350 år senare började Kenneth Larsson systematiskt undersöka vilka hans efterkommande var och följa upp dem fram till nutid. Kenneth har beskrivit hur boken kom till i sin artikel i vår förenings jubileumsbok *Anor och anekdoter*.

1996 kom den första delen ut i en triologi. Denna omfattade ättlingarna till Jöran Simonssons dotter Marits dotter Gertrud Michelsdotter. Alltför många verk där flera band planerats har bara utgivits i en enda del. Men nu, efter 12 år, har andra delen till det larssonska storverket nått sina läsare.

Den här boken är än mer än 250 sidor tjockare än del 1. Så ägnas nästan 150 sidor åt att komplettera och rätta del 1, dvs Gertrud Michelsdotters efterkommande, men sedan ges Marit Jöransdotters övriga barn Lars, Sigfrid, Matthes och Anna och deras ättlingar huvudrollen.

Att få en sådan här släktbok ”komplett” är inte möjligt av flera skäl. Även om forskaren skulle kunna jobba med boken på heltid – i sig

osannolikt – så tar insamlandet av material alltid mycket tid. Med tiden sprids ättlingarna från en bygd som Mangskog ut över världen, till andra socknar i Värmland, i olika delar av Sverige och till Norge och USA. Kyrkoarkiven är den bästa källan men ger inte alla svar. För att följa upp till nutid krävs ofta personlig kontakt med nutida ättlingar. Ingen vet allt och ibland kör man fast.

Sedan förändras släkten med tiden. Gamla generationer går ur tiden och nya föds.

Att göra en sådan här släktbok har dock blivit mycket enklare sedan 1996, med tillkomsten av publikationer som *Sveriges Dödbok*, *Sveriges befolkning* för olika tidevarv samt viktigast att internet har blivit den nya forskarsalen. I förra utgåvan var det många ättlingar som redan på 1800-talet flyttat till Norrland och Mälardalen som inte följts upp – men många har nu blivit förtecknade.

Kenneth Larsson har valt att redovisa släkten i tabellform generationsvis inom de olika huvudgrenarna. Genom personregister och tydliga nummeringar är det lätt att hitta till alla tabellerna, där Gertrud Michelsdotter i första boken är nummer 1 och där tabellerna i andra delen hinner till nummer 7058.

Familjerna redovisas i en komprimerad form. Som ett exempel kan tas tabell 6172:

ALMA AUGUSTA BRYNTESSON 1889 bodde i Kungsgården, Åsen i Ovansjö (X). Hon var gift med mjölnaren Richard Lundgren, född i samma socken 7/2-1888. Han dog 28/7-1962, Alma 20/11-1970. Barn (...)

För att finna Alma Augustas födelse-datum kan man gå till hennes föräldrars tabell, där man kan finna detta

datum. All nödvändig information finns till hands, även om det i sådana konstruktioner finns risk för att man syftar fel. En redigeringsfråga där jag själv har en avvikande åsikt gäller normeringen av personnamn i äldre tid. Kenneth stavar Kjerstin, Mertha, Erick, Cajsa, Annicka, Siffri osv, utan att normera. Samma person stavas på olika sätt, utan någon konsekvens: Gertrud Michelsdotter stavas Hjertrud på sidan 6 i förordet, Järtrud i tabell 3563 på sidan 157. Stavningen Jertrud förekommer i tabell 3575 på en brorsons dotter till Gertrud Michelsdotter. Jag förespråkar starkt normering till Gertrud i detta exempel – så som jag skrivit i anmälan.

Det är naturligtvis en stor skatt av uppgifter kring finnättlingarna som finns att tillgå i Kenneth Larssons bok. Som alltid i sådana här sammanställningar finner man ”kändisar”, både av lokal karaktär som jag själv stött på eftersom jag har en stor del av min egen släkt från Gunnarskog och Mangskog men också sådana som blivit kända i en större krets.

Nu hoppas vi att den tredje och avslutade släktboksdel, där Jöran Simonssons övriga barn och deras efterkommande skall få sin plats, inte dröjer ytterligare 12 år. Men redan nu kan vi säga att Kenneth Larsson har gjort en fantastisk insats genom de två böcker som hittills kommit ut.

Carl-Johan Ivarsson

Bertil Olsson

Värmländska porträtt- och bildgravstenar – främst 1600-tal

Tryckt i Halmstad 2009. ISBN 978-91-978156-0-4. 240 sidor, inbunden, illustrerad. Pris 200 kronor + porto. Beställes från Bertil Olsson, Skane 112, 660 52 Edsvalla, tel. 054-53 91 21.

På 1910-talet reste en rad unga konsthistoriker runt bland kyrkorna i olika delar av landet för att samla uppgifter till det nystartade verket *Sveriges kyrkor*. Målet var att kartlägga alla kyrkor i landet och ge dem en vetenskaplig beskrivning. Förgrundsfigurerna i detta arbete var de unga konsthistorikerna Sigurd Curman (1879-1966) och Johnny Roosval (1879-1965) och deras elever.

För Värmlands del var det Helge Kjellin (1885-1984) som kom att utföra det mesta arbetet. Många känner Helge Kjellin som målgångsantikvarie och chef för Värmlands museum. Tjänsteplikterna kom så småningom att ta det mesta av Kjellins tid i anspråk, och i *Sveriges kyrkor* blev det bara två häften omfattande kyrkorna i Grums härad som publicerades. Mer angavs länge vara "under arbete" men förblev outgivna.

Så småningom kom Helge Kjellins arkiv och samlingar kring värmländsk kulturhistoria att överlämnas till Föreningen Värmlandslitteratur som deponerade materialet på Värmlandsarkiv. Där kom det att vara kvar till sommaren 2005 då samlingen överfördes till Värmlands museums arkiv.

På senare år började Bertil Olsson, välkänd släkt- och hembygdsforskare

i Nor, intressera sig för materialet. Bertils utgångspunkt var de intressanta gravhällarna i Nors kyrka. När han började studera Kjellins material om värmländska kyrkor och framför allt om porträtt- och bildgravstenarna blev det som insamlats för så många decennier sedan en bra utgångspunkt till att vidga intresset från Nor till porträtt- och bildgravstenar i hela landskapet.

Efter att i flera år ha följt arbetet – bl. a. genom att höra Bertil föreläsa för Värmlands Släktforskarförening för något år sedan – har jag spänt väntat på resultat.

I början av maj 2009 kom så ett vadderat kuvert med posten. Innehållet: en påkostad bok med hårda pärmar där resultatet av forskningen presenteras i text och bild, prydligt formgiven av Anette Carlsson.

I boken redovisas 108 stenar, fördelade på 24 porträttgravstenar – alltså med porträttlika avbildningar av de som begravts, 70 bildgravstenar och åtta, som av olika skäl inte kunnat föras till någon av dessa typer. Gravstenarna är huggna i kalksten från Kinnekulle. Bildhuggarna är i vissa fall kända. Ett namn som nämns vid flera tillfällen är Per Jonsson Stenhammar från Västerplana. Kontakterna med Västergötland var viktiga. Att bildhuggaren Nils Falk skulle vara född 1691 när han blev borgare i Karlstad 1696 (s. 22) måste bero på ett skrivfel.

Vilka var det då som kostade på sig en gravsten vid denna tid? Ja, inga bönder men väl adelsmän, präster, borgare och ofrälse ståndspersoner av olika slag. Den största ansamlingen finns i Kristinehamn, där dock stenarna ligger utomhus och där deras skick drastiskt försämrats mellan fotografierna i Helge Kjellins samling och de bilder som tagits i Bertils inventering. Annars finns de flesta

gravstenarna i bygden kring Vänern men med spridda gravstenar i Ekshärad, Sunne, Köla och i Bergslagen. Att Göran Johansson gravsten i Kila (s. 104) ligger kvar ute på kyrkogården, knappt tydbar men möjlig att identifiera har inte noterats.

Hela stenmaterialet har naturligtvis ett mycket stort person- och släkt-historiskt intresse. Även om det är svårt att göra några nya fynd på det här området¹ så är Bertil Olssons bok den första samlade skildring som finns av de värmländska porträtt- och bildgravstenarna. Några av stenarna finns beskrivna i tryck i sockenböcker och kyrkoberskrivningar. Andra har knappast omtalats i tryckt form förrän nu. Det gäller t. ex. stenarna i By och Huggenäs som jag själv funderat över vid många tillfällen. Numera är de inte tydbara men där kan Bertil med hjälp av Kjellins bilder och anteckningar, Elgenstierna och herdaminnet identifiera de personer som en gång begravdes under dem.

Några intressanta släktkretsar redovisas också i tabellform: Roman, Camitz, Brunius, Erlandus Gudmundi, Granfelt från Dal och prästerskapet i Visnum. Några genealogiska sammanhang kräver mer forskning, som kring Lasse Sabel i Botilsäter.

I källhänvisningarna men inte i den stora litteraturlistan står konsekvent Karlstads stifts "herdaminnen", istället för det korrekta "herdaminne".

Att det till slut blev en riktig bok av forskningen vittnar om Bertils engagemang för sitt arbete. Subskriptionslistan i bokens slut är avskräckande kort, men vi får hoppas att många fler får upp ögonen för boken. Boken om porträtt- och bildgravstenar har en självklar plats i person-, släkt- och kyrkohistoriskt intresserade värmlänningars bokhyllor.

Carl-Johan Ivarsson

¹ En gravsten från 1500-talet återupptäcktes dock i Gillberga så sent som 1997.

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. Ange ditt medlemsnummer när du beställer. För angivet pris tillkommer porto. Alla order faktureras, vilket gör att person- och telefonnummer måste anges vid beställningen. Vi rekommenderar beställning via e-post till vsff@telia.com eller i brev till sekreteraren. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Utförligare uppgifter om respektive skrift finns på postordersidan på vår hemsida VärmlandsRötter:

www.genealogi.se/varmland/

Register och avskrifter

Bogen

Carl-Johan Ivarsson

Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1721-1920..... 225:- *

Vigde 1721-1920 110:- *

Döde 1721-1920 140:- *

Bro

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1692-1835..... 225:- *

Födde 1836-1920..... 225:- *

Vigde 1692-1920 150:- *

Döde 1689-1920 190:- *

Brunskog

Rolf Brodin

Husförhör 1760-1763 50:- *

Sven Haage

Födde 1688-1815..... 275:- *

Födde 1816-1865..... 275:- *

Födde 1866-1930..... 275:- *

Vigde 1691-1930 225:- *

Döde 1691-1845 195:- *

Döde 1846-1930 195:- *

Ekshärad

Mats Hellgren

Födde 1665-1722..... 200:- *

Födde 1723-1799..... 140:- *

Förs. bok 1665-1750 200:- *

Eskilsäter

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920..... 225:- *

Vigde 1688-1920 100:- *

Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände

Knut Malmström

Födde 1707-1765..... 225:- *

Glava

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1696-1817..... 220:- *

Födde 1818-1872..... 220:- *

Födde 1873-1920..... 220:- *

Vigde 1699-1920 175:- *

Döde 1696-1920 240:- *

Gunnarskog

Carl-Johan Ivarsson

Vigde 1688-1920 225:- *

Födde 1688-1799..... 225:- *

Födde 1800-1842..... 225:- *

Födde 1843-1871..... 225:- *

Födde 1872-1920..... 225:- *

Döde 1688-1843 225:- *

Döde 1844-1920 225:- *

Huggenäs

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1744-1920..... 175:- *

Vigde 1761-1920 90:- *

Döde 1761-1920 100:- *

Högerud

Rune Hansson, Varberg

Födde 1689-1920.....175:- *

Vigde 1697-192075:- *

Död 1689-1920.....100:- *

Kila

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1830..... 275:- *

Födde 1831-1930..... 275:- *

Vigde 1689-1930 175:- *

Döde 1691-1930 270:- *

Lysvik

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793..... 350:- *

fb, vb, db 1793-1821 250:- *

Millesvik

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920..... 165:- *

Vigde 1688-1920 70:- *

Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda

Mats Hellgren

Födde 1725-1769..... 140:- *

Ny

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1688-1840.....200:- *

Födde 1841-1920.....200:- *

Vigde 1688-1920145:- *

Döde 1688-1920190:- *

Segerstad

Carl-Johan Ivarsson

Födde 1746-1920..... 240:- *

Vigde 1746-1920 90:- *

Döde 1746-1920 140:- *

Stavnäs

Jan Thimberg

Födde 1687-1775..... 170:- *

Födde 1776-1850..... 200:- *

Födde 1851-1920..... 225:- *

Vigde 1687-1920 225:- *

Döde 1687-1820 225:- *

Döde 1821-1920 225:- *

Sunne

Margit Olsson och Arne Linnarud

Fb, Vb, Db 1669-1736 300:- *

Fb, Vb, Db 1737-1758 300:- *

Fb, Vb, Db 1759-1774 300:- *

Fb, Vb, Db 1775-1793 350:- *

Södra Ny*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1738-82, 1823-1920	190:- *
Vigde 1739-1920	110:- *
Döde 1739-1920	125:- *

Tveta*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1687-1829.....	165:- *
Födde 1830-1920.....	165:- *
Vigde 1730-1766, 1778-1920..	100:- *
Döde 1687-1920	170:- *

Vitsand*Framtidshuset/Reliken, Säffle*

Födde 1824-1869.....	175:-*
Födde 1870-1920.....	175:-*
Vigde 1824-1920	95:-*
Döde 1824-1920	140:-*

Värmskog*Jan Thimberg.*

Födde 1679-1825.....	200:-*
Födde 1826-1920.....	200:-*
Vigde 1679-1920	125:-*
Döde 1679-1920	200:-*

Västra Fågelvik*Ulla Hansson*

Födde-vigde-döde 1717-1797....	140:-
Födda 1798-1861,vigda 1798-1874, döda 1797-1874.....	140:-

CD-skiva i Excel-format.**Excel-viewer ingår.****Väse***Anette Carlsson och Sigvard Boström*

Vigde 1683-1930	300:- *
-----------------------	---------

Älgå*Arbetsmarknadsprojekt i Arvika*

Födde 1688-1835.....	225:- *
Födde 1836-1924.....	225:- *
Vigde 1688-1920	125:- *
Döde 1687-1920	160:- *

Älvsbacka*Gunnar Perman och**Carl-Johan Ivarsson*

Födde 1731-1920.....	240:- *
Vigde 1732-1920	90:-*
Döde 1731-1920	135:-*

Ölserud*Arbetsmarknadsprojektet Cresco*

Födde 1754 - 1920.....	225:- *
Vigde 1754 - 1920	60:- *
Döde 1754 - 1920	100:- *

Östmark*Kerstin Risberg*

Födde 1765-1820.....	200:- *
----------------------	---------

Övre Ullerud*Jens-Åke Nilsson*

Födde 1670-1810.....	210:-*
Födde 1811-1866.....	210:-*
Födde 1867-1935.....	210:-*
Vigde 1671-1935	210:-*
Döde 1671-1821	190:-*
Döde 1822-1935	190:-*

Ortregister*Gunnar Jonsson*

Värmland (2:a utgåvan)	70:- *
------------------------------	--------

Värmländska Antavlor 1-50Antavlor publicerade i Värmlands-
Anor 1990-1997.140:- ***Värmländska Antavlor 51-100**Antavlor publicerade i Värmlands-
Anor 1997-2004.90:-***Arbetsvandringar Värmland
Härjedalen**under 1800-talet 100:- *
*Roger Alderstrand o ABF Härjedalen***En kyrkoherdes vardag
Ekshärad 1700-1758***Mats Hellgren*Andreas och Bengt Piscator, kyrko-
herdar, har fört anteckningar om allt
som tilldragit sig i prästgården.
.....150:- ***Wermlandslegten Ekelund***Leif Robertson 2003.*”Slegtbeskrivning öfver Wermlands-
slegten Ekelund och dess förgre-
ningar 1500-2000”. 411 sidor, A4,
illustrerad, personregister. .. 250:-***Kvarnarna vid Rottanafallen***Eric Sundell*Kvarnindustrins uppbyggnad
från 1600-talet. Teknik, matning,
kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan
2003. 110 sidor, personregister.
.....110:- ***Ölme Härads Dombok
1629 - 1650***Axel Em. Löf*Nytryck från 1997. Huvuddelen av
materialet utgörs av Ölme härads
dombok. Dessutom finns ett par
protokoll från Visnum och Färnebo
härader, Varnums kyrkobok för tiden
1645-50, en mantalslängd för Ölme
och Varnum 1642 mm. Häftad, 234
sid. 200:- ***Torp och ödegårdar i
Huggenäs***Gunnar Jonsson m.fl.*

86 sidor A4.....	100:-*
------------------	--------

Torp och ödegårdar i Ölserud*Maj Olsson m.fl.*

58 sidor A4.....	60:- *
------------------	--------

Torp i Botilsäter*Britta Johansson m.fl.*

47 sidor A4	50:- *
-------------------	--------

CD och ÖVRIGT**hittar du på nästa sida!**

Litteratur

Anor och anekdoterVärmlands Släktforskarförenings
jubileumsbok 2003. 25 författare
skriver om släktforskning och Värml-
land 50:-**Utnyttja din medlemsrabatt!**Medlemmar får 10% rabatt på alla
publikationer som ges ut av fören-
ingen, markerade med *.

CD

Värmlands och Dalslands ortsregister

2579 ortnamn i Dalsland och 5532 i
Värmland samt socken- och härads-
kartor Excel. Excel viewer ingår.

..... 80:-*

Boställen i Säffle kommun

Sven Johansson

Över 7000 namn på herrgårdar,
gårdar, torp, backstugor och andra
bostadshus. Excelformat. 90:-

Medlemstidningar

1984-2003 CD3

78 medlemstidningar i PDF-format.
Man kan söka efter specifika ord i ett
eller flera/alla nummer.

På CD:n finns förutom tidningarna
version 7.0 av Acrobat och en del
bonus-material. 100:- *

Värmländska Antavlor 1-100

Antavlor publicerade i Värmlands-
Anor 1990-2004. I html-format, som
en hemsida men på CD.

Kräver webläsare som kan hantera
ramar 100:-*

Värmlands kyrkboks- register CD4

De flesta av våra "pappersregister" på
en CD-skiva. Vilka socknar, tidsperio-
der etc. CD-registren omfattar kan du
se på vår hemsida: [www.genealogi.se/
varmland](http://www.genealogi.se/varmland). 300:-

Medlemspris..... 250:-

Övrigt

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack 15:-

Nytt från VSF 1984-1991

hel årgång 75:-

VärmlandsAnor 1992-2008

Kopierade exemplar, 4 nr/år

per nr 25:-

Släktforskningskurser

Grundkurs

Lär dig släktforskningens grunder för att kunna arbeta vidare
på egen hand eller gå våra fortsättningskurser.

Start mån 28 sep, kl 13 00 – 16 15, 7 ggr/1.130 kr

kl 16 45 – 20 00, 7 ggr/1.130 kr

Kursledare: Hans Olsson

Intensiv grundkurs

Start mån 14 sep, kl 13 00 – 17 00, 6 ggr/1.130 kr

Övriga kursdagar: 15/9, 16/9, 17/9, 18/9 och 21/9

Kursledare: Hans Olsson

Min släkt

I vår datasal lär du dig hantera grunderna i det populära
släktforskarprogrammet Min Släkt. Du lär dig även att
överföra information och bilder mellan olika program.

Grundkunskaper i släkt-forskning och data är ett krav.

Start ons 4 nov, kl 17 00 – 19 30, 4 ggr/700 kr.

Kursledare: Anette Carlsson

Läsa gamla handstilar

Lär dig läsa – tyda – och tolka gamla handstilar.

Start mån 16 nov, kl 17 00 – 19 30, 3ggr/390 kr

Kursledare: Artur Nylin

Släktforskarträffar vid datorn

För dig som har gått grundkursen eller har släktforskat i
några år, men vill träffa och utbyta erfarenheter med andra
som forskar. Vi jobbar i datasalen där du har tillgång till
Genline, Arkiv Digital och/eller SVAR för 200 kr per
abonnemang under kurstiden.

Start tors 8 okt, kl 10 00 – 12 30, 10 ggr/200 kr

Kursledare: Monika Lööf, Ann-Greth Carlsson

För mer information och anmälan

www.medborgarskolan.se/karlstad eller 054/102140

Inlägg på Anbytarforum

I början av juni fick redaktionen in ett mejl från Elisabeth Torsell med följande innehåll:

Det har just varit en diskussion på /Anbytarforum/ om vem som gjort mest inlägg på forumet sedan det startade, och då fick jag för mig att prova om det gick att göra en lista över vilka av Värmlands församlingar, som det gjorts mest inlägg om.

Det visade sig att det var rätt enkelt, och här har du resultatet.

Sunne leder stort, sen kommer Ekshärad, Fryksände, Karlskoga och Färnebo, och det är sedan ganska jämt. Det minsta antalet inlägg har Karlsdal och Forshaga.

Sunne	1 901
Ekshärad	1 132
Fryksände	880
Karlskoga	843
Färnebo	808
Norra Råda	744
Östmark	719
Nyed	623
Gåsborn	591
Nordmark	586
Gräsmark	578
Lungsund	558
Gunnarskog	533
Bjurtjärn	524
Lysvik	509
Brunskog	502
Visnum	473
Filipstad	459
Dalby	413
Nysund	400
Kristinehamn	390
Arvika lf	374
Sillerud	355
Gustav Adolf	348
Väse	337
Kila	336
Kroppa	334
Gillberga	297
Silbodal	292
Glava	289
Rämmen	286
Övre Ullerud	279
Södra Finnskoga	270
Frykerud	265

Stora Kil	230
Stavnäs	223
Långserud	222
Ransäter	220
Ölme	214
Östra Ämtervik	213
Grava	195
Karlstad	195
Eda	193
Varnum	186
Nedre Ullerud	181
Grums	175
Norra Ny	175
Mangskog	174
Karlstads sf	172
By	171
Brattfors	168
Holmedal	161
Norra Finnskoga	159
Nor	157
Köla	153
Blomskog	147
Vitsand	147
Sunnemo	145
Svanskog	145
Älgå	144
Västra Ämtervik	140
Boda	139
Rudskoga	134
Karlunda	133
Lekvattnet	131
Ed	126
Ny	126
Värmskog	126

Västra Fågelvik	126
Bro	122
Visnums-Kil	121
Södra Råda	114
Tveta	104
Segerstad	97
Nyskoga	95
Järnskog	94
Älvsbacka	86
Hammarö	80
Östra Fågelvik	77
Botilsäter	76
Bogen	74
Trankil	71
Hagfors	69
Töcksmark	69
Skillingmark	68
Eskilsäter	67
Degerfors	63
Säffle	62
Millesvik	58
Borgvik	57
Karlstads lf	54
Ölserud	52
Arvika sf (från 1906)	48
Huggenäs	41
Högerud	39
Munkfors	29
Södra Ny	22
Okänd sn i Värmland	17
Östervallskog	10
Karlsdal	5
Forshaga	4

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla som är medlemmar i en släktforskarförening.

Anor sökes nr 844

Jag söker föräldrar till Olof Wiman född 1766 i Kroppa. Har följt honom från 1802 till hans död 1847-04-23 (Arkiv Digital Kga F:2 bild 49).

Han har hela denna tid bott på samma ställe i Degernäs. På alla ställen i HFL som född år 1766 i Kroppa. Jag kan inte hitta honom i någon födelsebok. Har sökt i Kroppa och en del platser runt om. Jag vill gärna veta vilka hans föräldrar är så jag kan gå vidare.

Hans hustru är Catharina Persdotter född 1771-02-06 Kga C:6 bild 194.

Denne Olof är min mormors morfars far.

Hoppas på hjälp.

Med vänlig hälsning

Runa Bratt, Falkgatan 15 B,
573 35 Tranås

Tel 0140-177 43

E-post runa.bratt@telia.com

Antavlor efterlyses

Under en tid har vi haft lite köbildning vad gäller publicering av medlemmarnas antavlor. Nu rapporterar den som håller ordning på detta - Gunnar Jonsson - att det börjar tryta på lagret. Eftersom vi

tycker att detta är en viktig del av tidningens profil, är vi mycket angelägna att få in nya bidrag. Genom att vi även ger ut dem på CD, kan vi presentera samtliga antavlor på ett sätt som underlättar sökning.

Höstens program

Plats: Arkivcentrum. Tid 19.00 om ej annat anges.

Datum	Möte	Ämne	Värd
Torsdag 17 sept.	Temakväll	Tema grannlandskap: Gunilla Didriksson från förbundsstyrelsen berättar om släktforskning i Örebro län och informerar om aktuellt från Sveriges Släktforskarförbund.	Lars-Gunnar
Torsdag 1 okt.	Fikaträff	Vi utbyter erfarenheter.	
Måndag 19 okt. Kl 18	Temakväll	Matts Nilsson berättar om Selma Lagerlöf och Lagerlöfs-släkten. Det är i år 100 år sedan Selma fick Nobelpriset.	Gunnar A
Måndag 2 nov.	Fikaträff	Vi utbyter erfarenheter.	
Torsdag 26 nov.	Temakväll	Märkesåret 2009 - vi uppmärksammar att det bara gått 200 år sedan separationen från Finland.	Eva Lejrin

Nr 148

Ida Karlsdotter (min farmor) föddes på hemmanet Basterud i Långserud år 1888 som första barn av tio stycken till Karl Persson och Mathilda Johannesdotter.

Nio av barnen nådde vuxen ålder, tre söner utvandrade till Nordamerika.

Ida gifte sig 1913 med Gustav Karlsson f. 1877 och blev bosatt på Åserud, Speke i Gillberga socken. Ida och Gustav fick fem barn.

Idas anor är huvudsakligen lokaliserade till norra Långserud, Stavnäs och Glaskogen med några undantag.

Idas föräldrar köpte 1907 ett hemman, Nordstugan i Rotvik, Gillberga, dit Ida följde med. Där träffade hon sin blivande make Gustav, som bodde på ett närliggande torp i Rotvik.

Ida och Gustavs barn: Den äldste sonen Valdemar blev bosatt i Svanholm, två döttrar i Sölje, Stavnäs, en dotter på Hammarö och min far Gunnar i Säffle.

Lennart Gustavsson
Speke, Åserud
661 95 Värmlands Nysäter
0533-321 77
32177@telia.com

Antavla nr 148	Upprättad för Ida Karlsson, f Karlsdotter 23/11 1888 i Basterud, Långserud(S)				Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V		
Nr 2-3 (1)	Generation II Nr 4-7	Generation III Nr 8-15	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63		
Nr 2, far	Andersson	Jonsson, Anders	Svensson, Jon. Torpare	Persson, Sven	1730, Gillberga - /10 1815, Glava, Lövås	
Persson	Per	f 11/6 1786, Långserud, Byn	26/3 1756, Gillberga - 1813, Stavnäs	Nilsdotter, Märta	c 1736 - 13/4 1772, Glava, Rud Ye	
Karl Gustaf	f 29/11 1825	d 7/6 1842, Stavnäs, Stömne Ö	Andersdotter, Margareta	Larsson, Anders	1702, Värmskog, Jonsbol - 21/2 1773, Värmskog	
f 31/8 1860	Glava, Fors, Kallåsen	Månsdotter, Maria	8 20/5 1752, Gillberga - 1835, Stavnäs	Svensdotter, Karin	f 1721	
Stavnäs, Stömne Ö	d 6/6 1915	f 2/9 1784, Glava, Fors, Kallåsen	Nilsson, Måns	Persson, Nils	c 1711 - 9/4 1758, Stavnäs, Sölje, Granmossen	
d 8/3 1948	Stavnäs, Stömne Ö	d 29/12 1850, Stavnäs, Stömne	Andersdotter, Ingeborg	Olofsdotter, Kerstin		
Gillberga, Speke	g 2/7 1848, Stavnäs	4	9 24/6 1751, Glava - 14/3 1821, Glava	Segolsson, Anders	2/11 1720, Långserud - 1/5 1761, Glava	
g 26/10 1888	Nilsdotter	Olsson, Nils	Persson, Olof	Halvardsdotter, Karin	1725, Stavnäs, Finserud - 29/1 1795, Stavnäs	
Gillberga	Johanna	f 3/2 1797, Långserud, Åstenskog	3/6 1769, Kila - 10/1 1808, Långserud	Israelsson, Per	5/5 1731, Svanskog, Hedane N	
Nr 1, ansökare	f 3/1 1829	d 12/7 1839, Stavnäs, Stömne	Nilsdotter, Maria	Olsson, Olof	1738 - 1782, Kila, Smedbyn V, Skogen	
Karlsdotter	Långserud, Elofsbyn	g 23/7 1823, Långserud	10	Nilsson, Nils	15/3 1721, Långserud, Stenbyn - 26/2 1792, Långserud	
Ida Emelia	f 23/11 1888	Persdotter, Britta	f 5/11 1790, Sillerud, Tegen	Ersdotter, Dordi	c 1750, (Dalsland) - 1805, Långserud, Kettilsbyn	
Långserud, Basterud	d 2/1 1864, Stavnäs, Stömne Ö	f 5/11 1790, Sillerud, Tegen	d 2/1 1864, Stavnäs, Stömne Ö	Olofsson, Olof	19/4 1714, Sillerud, Galtevik - 6/8 1790, Sillerud	
d 8/2 1959	Olsson	Nilsson, Olof	5	Olofsdotter, Karin	23/7 1715 - 31/3 1793, Sillerud, Höghult	
Gillberga, Speke, Åserud	Johannes	f 21/6 1785, Långserud	11 f c 1757, Glava	Månsson, Måns	9/9 1727, Värmskog, Gärdsjön S - c 1798, Glava	
g 8/11 1913	f 24/6 1826	d 12/3 1869, Långserud Basterud	Eriksson, Nils	Jonssdotter, Dordin	f c 1723, Värvik(P)	
Gillberga	Långserud, Basterud	g 26/12 1813, Långserud	1738, Långserud - 16/7 1825, Långserud	Matsson, Erik	c 1690 - 29/1 1738, Långserud, Stenbyn	
Karlsson	d 1/8 1905	Persdotter, Lisa	Eriksdotter, Kerstin	Persdotter, Elin	f 1695	
Anders Gustaf	Gillberga	f 22/11 1785, Långserud, Basterud	12	Persson, Erik	f 1708	
f 18/6 1877, Gillberga	g 28/1 1865, Långser.	d 11/4 1875, Långserud, Basterud	13	Olofsdotter, Kerstin	f 8/3 1718, Långserud, Råtakan	
Nr 3, mor	Jansdotter	f 22/11 1785, Långserud, Basterud	Eskilsson, Per	Andersson, Eskil	f 1/11 1700, Gillberga, Hammar	
Johannesdotter	Anna Stina	d 11/4 1875, Långserud, Basterud	Thomasdotter, Anna	Larsdotter, Anna	f 22/5 1709, Glava, Hedene	
Mathilda	f 3/10 1838	Långserud, Torp, Spiutt.	6	Svensson, Tomas	1713, Stavnäs, Göksbol - 2/7 1786, Grums	
f 10/4 1865	Långserud, Torp, Spiutt.	f 21/5 1805, Långserud, Elofsbyn	14	Nilsdotter, Anna	17/2 1719, Grums, Sandåker - 29/6 1775, Grums	
Ragunda(Z)	d 15/11 1935	d 1891, Långserud	15	Andersson, Anders	30/7 1721, Långserud - 1782, Långserud	
Gillberga, Speke			7	Olsson, Simon	6/10 1727, Svanskog - 28/10 1795, Långserud	
				Örjansdotter, Marit	f 1731	
				Olsson, Anders	10/8 1740, Långserud, Hällesbyn - 1772, Långserud	
				Bryngelsdotter, Marit	f 11/11 1726, Långserud, Ed	
				Olofsson, Jon	f 1737	
				Persdotter, Britta	30/11 1733, Långserud - 1825, Långserud, Byn	

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

An-Siktet 2009:2

(Folkare Släktforskarförening)
Välkommen till Norelund i Folkärna
av Lars Östlund: bl a major Hans Juel från Köla och lantmätaren Bengt Hindrik Alstermark. Lina 1850-1929 *av Barbro Vikström*: Carolina Svensdotter född 1850 i Rörbäcken, Frykerud samt Johan Jonasson född 1846 i Ö Glänne, Frykerud.

MGF-Nytt 2009:2

(Midälva Genealogiska Förening)
Värmlandsrötter i Sundsvall utan sågverksanknytning *av Barbro Anderson*: Erik Magnus Åkerberg född 1842 i Östra Ämtervik och Fredrik Anderson född 1854 i Kristinehamn.

Slækt & Slekt 2009:2

(Solør Slektshistorielag)
Møllere på Tjura –I *av Erik Kvesetberg*: antavla för skraddaren Karl Johan Karlsen född 1872 i Vitsand.

Släktforskaren nr 111

(Västerbergslagens Släktforskare)
Glad åttioåring i Marnäs såg sta'n första gången 1876 *av Inga Larsson*: om Simon Friberg född 1858 i Eskilsäter.

Släkt-Trädet juni

2009 (Nordvärmlands Släktforskarförening)
LT-bilen-1919 *av Gunilla Önnberg*. F d präst död *av Olle Gustafsson*: Lars Loberg död 1861 i Tomthult, Sunne.

Släkthistoriskt Forum 2009:3

(Sveriges Släktforskarförbund)
Prins Daniel med rötter i Hälsingland *av Peter Pettersson*: en anfader är Håkan Samuelsson Wiklund född 1830 i Södra Mossberg, Ekshärad. Årets Örnbergspris *av Elisabeth Thorsell*: pristagaren Stig Östenson är född 1937 i Fryksände.

Vi Släktforskare 2009:2

(Elisabeth Thorsell)
På vargskallens tid.

Vi Släktforskare 2009:3

(Elisabeth Thorsell)
Lisa Matsdotter – barnamörderska: Lisa Matsdotter i Grundsjön, Nordmark.

Övrigt

Slekt & Data 2009:2

(DIS-Norge)
Tema: Bygdebøker

Släkten 2009:2 (Södra Västerbottens Släktforskare)
Salpetersjuderi i Nordmaling

Släkthistoriskt Forum 2009:3

(Sveriges Släktforskarförbund)
Bättre bilder när Geline ökar kvaliteten *av Peter Pettersson*. Skogsfinarna kartläggs *av Lars-Olof Herou*.

Nr 149

För ett antal år sedan deltog jag i en s.k. torpinventeringsgrupp i Svanskog. Vi gick runt i bygden och tittade på rester och ibland befintliga bostäder från förr. Vilka familjer hade bott och verkat på de olika platserna.

Från Södra Hedane flyttade 1911 en gosse Karl Johan Danielsson tillsammans med mor och syster till Gillberga. Fadern var död sen några år tillbaka. Hur kan det ha gått för familjen undrade någon. Karl Johan var ju 15 år och ansågs säkerligen tillräckligt gammal att bidra till försörjningen.

Någon i gruppen kunde tala om att det hade gått riktigt bra. Karl Johan hade blivit över 100 år. Han hade blivit anställd vid järnvägen. Dessutom hade han varit kommunalt aktiv under en lång rad av år och i ett flertal olika nämnder i Kils kommun. Han hade till och med varit så betydelsefull att han fick en gata, Danielssons väg, uppkallad efter sig. Heder åt honom! Det var kanske inte så märkligt att många kände till dessa levnadsöden trots att det gått så många år sedan han lämnade Svanskog.

Marianne Magnusson
Skogsgränd 5
662 50 Svanskog
0532-301 53
masima@telia.com

Register till Älvsbacka

Registrering:
Gunnar Perlman
och Carl-Johan Ivarsson

Födde 1731-1920	240:-*
Vigde 1732-1920	90:-*
Döde 1731-1930	135:-*

* Medlemsrabatt 10%

Upprättad för Karl Johan Danielsson, f 15/4 1896 i Södra Hedane, Svanskog(S)					Orter i (S) län om inte annat anges	
Antavla nr 149	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, <u>får</u>	Andersson	Asmundsson, Anders	Olsson, Asmund			
Andersson	Anders	f 8/1 1752, Sillerud, Boda V	1717 - 13/5 1768, Sillerud, Boda V			
Daniel		d 2/5 1808, Värvik(P), Hökenäs	Persdotter, Marit			
	f 24/12 1786	g 26/12 1777, Sillerud	8 f 1717			
f 18/7 1832	Sillerud, Fälltakan	Persdotter, Katarina	Månsson, Per	Olsson, Måns		f 1693
Laxarby(P), Gällsnäs	d 25/2 1839	f 1756	23/3 1721, Sillerud - 18/1 1765, Sillerud	Börjesdotter, Karin		f 1692
d 3/4 1908	Svanskog, Hedane S	d 30/10 1831, Svanskog, Hedane S	Persdotter, Elin			
Svanskog, Hedane S	g 6/6 1821, Svanskog	4	1727 - 20/11 1793, Sillerud, Häljebyn			
g 27/12 1874	Jonasdotter	Olofsson, Jonas	Olsson, Olof	Jonsson, Olof		1697 - 24/12 1757, Svanskog, Ödebyn
Svanskog	Stina	f 14/10 1769, Svanskog, Mosstakan	11/10 1730, Svanskog - 1793, Svanskog	Germundsdotter, Marit		4/2 1694, Svanskog - 20/3 1763, Svanskog
<u>Nr 1, ansökare</u>		d 9/10 1825, Svanskog, Hedane S	Hansdotter, Stina	Segolsson, Hans		1674 - 9/1 1759, Svanskog, Mosstakan
Danielsson	f 9/12 1796	g 6/1 1797, Svanskog	10	Svensdotter, Anna		1680 - 20/4 1772, Svanskog, Mosstakan
Karl Johan	Svanskog, Mosstakan	Axelsdotter, Kajsa	Nilsson, Axel	Jonsson, Nils		1706 - 1/5 1783, Svanskog, Hedane S
	d 4/4 1876	f 12/3 1776, Svanskog, Hedane S	5/12 1744, Svanskog - 1818, Svanskog	Svensdotter, Maria		1710 - 24/3 1773, Svanskog, Hedane S
f 15/4 1896	Svanskog, Hedane S	d 6/1 1836, Långserud, Grinsbyn	Möller, Kristina Magdalena	Möller, Petter		1/11 1726 - 16/4 1807, Svanskog, Hedane S
Svanskog, Hedane S	5	11	23/8 1754, Steneby(P) - 1806, Svanskog	Flinta, Kajsa Maria		1720 - 6/3 1789, Svanskog, Hedane S
d 19/2 1997	Kallin	Andersson, Rasmus	Rasmusson, Anders	Andersson, Rasmus		f 1700
St Kil, V Torggatan 4	Nils Rasmusson	f 1/1 1781, Laxarby(P)	1746, Laxarby(P) - 13/2 1817, Svanskog	Andersdotter, Maria		f 1720
g 19/5 1923	f 19/12 1814	d 25/1 1826, Svanskog, Krakstad	Larsdotter, Maria	Enarsson, Lars		1716, Laxarby(P) - 1797, Laxarby(P), Gårdsjö
Jansson	Svanskog, Krakstad	g 27/12 1813, Svanskog	12	Eriksdotter, Kerstin		1722 - 1770, Laxarby(P), Gårdsjö
Elsa Katarina	d 22/4 1885	Larsdotter, Sara	Eriksson, Lars	Svensdotter, Katarina		f 1722
f 1902, NederLuleå(BD)	Svanskog, Gaterud	d 7/1 1863, Svanskog, Gaterud	Jonssdotter, Kerstin			
Nr 3, <u>mor</u>	g 28/12 1845, Svansk.	6	13			
Kallin	Fredriksdotter	Andersson, Fredrik	Ersson, Anders	Olofsson, Erik		7/4 1701, Svanskog - 10/11 1772, Svanskog
Anna Majja	Maria Lisa	f 10/1 1795, Svanskog, Krubbenäs	16/2 1752, Svanskog - 1813, Svanskog	Johansdotter, Britta		f 1723
	f 11/3 1825	d 23/12 1830, Långserud, Kettilsbyn	Nilssdotter, Maria	Matsson, Nils		f 9/3 1735, Svanskog, Ågilsrud
f 16/4 1852	Långserud, Kettilsbyn	g 2/3 1820, Långserud	14	Svensdotter, Lena		1740 - 11/4 1772, Svanskog, Ågilsrud
Svanskog, Gaterud	d 11/1 1914	Olsdotter, Märta	Nilsson, Olof	Matsson, Nils		f 1728
d 17/5 1924	Svanskog, Hedane S	f 14/6 1799, Långserud, Kettilsbyn	1766 - 11/11 1821, Långserud, Kettilsb.	Olsdotter, Sigrid		f 1728
Gillberga, Källås		d 19/6 1835, Blomskog, Ed	Svensdotter, Maria			
	7	15				
1/6 2009						

Premiär för ljudboken "Bergslagshistoria"!

Som en del av Föreningen Bergslagsarkivs 20-årsjubileum släpps nu en ljudbok med ett urval artiklar ur föreningens långa årsboksutgivning. Ljudboken har tillkommit med stöd av Stiftelsen Längmanska kulturfonden, Kungliga Patriotiska Sällskapetets understödsfond samt Prytziska fonden nr 1. Den ges ut i Mp3-format i samarbete med Englund's förlag. Lyssningstiden är ca 8 timmar och texterna är inlästa av Liselotte Englund och Mikael Fasth.

Följande artiklar ingår:

1. De som alla har glömt – om dem har jag drömt (1994), Aino Trosell
2. Bruk, träkol och bönder (1992), Maths Isacson
3. Företagskultur och ledarskap: om Sigfrid Edström och ASEA (2006), Therese Nordlund
4. Gåvor och gengåvor. Midsommarfirande vid svenska bruk från slutet av 1800-talet till 1910-talet (1992), Christer Ericsson
5. Kvinnlig reservarbetskraft vid Hofors bruk 1940-55 (2001), Lina Rylander
6. Livsmedel och näringsstandard i det svenska brukssamhället (1991), Mats Essemeyr
7. Bergsmän och brukspatroner (1994), Maria Sjöberg
8. Arbetaroroligheterna vid Falu gruva 1696-1890 (1999), Sture Kritiansson
9. På spinnsidan. Tre adelskvinnors liv 1718-1846 (2000), Marie Stensrud
10. Eskilstuna Folkets Park och Parken Zoo (2003), Bror-Erik Ohlsson

Vill Du beställa ljudboken kan det göras på mejladress: varmlandsarkiv@regionvarmland.se, via telefon 054-61 77 30 (kl 10-12) eller fax 054-61 77 31.

Priset för medlemmar i Föreningen Bergslagsarkiv är **125 kr** inkl.porto (icke medlemmar betalar 195 kr). Beloppet sätts in på föreningen plusgirokonto 439 81 43-0.